

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ביצה

פרק א הלכה א

[דף א עמוד א] מתני': ביצה שנולדה ביום טוב, בית שמאי אומרים תיאכל, ובית הלל אומרים לא תיאכל:

גמ': מה טעמון דבית שמאי? מוכנת היא על גב אמא. מה טעמון דבית הלל? נעשית כמוקצה שיבש **קדם שבת** ולא ידע בו. אילו מוקצה שיבש ולא ידע בו שמא אינו אסור? והא תני, השוחט את התרנגולת ומצא בתוכה בצים, אף על פי שהן גמורות הרי אלו מותרות? למה מותרות? הרי לא ידע **שימצא ביצים**? ר' חנניה ורבי מאן, חד אמר **ביצים בתוך התרנגולת אפילו כשנגמרו הרי הם חלק מהתרנגולת** אוכלה דאפרת **ורק עם יציאתה נוצר משהו חדש. והראיה שהרי לא דומה טעם אכילתה** מבפנים לטעם אכילתה מבחוץ. וחורנה אמר, **ראיה שרק עם יציאתה נוצר משהו חדש, שהרי אינה נגמרת לאפרוח עד שתצא לחוץ. אם הביצים הם חלק מהתרנגולת מה הן בחלב?** נאמר אם היו מעורות לגידים אסורות, ואם לאו מותרות. הכל מודין בביצה שיצא רובה מערב יום טוב שהיא נאכלת ביום טוב. **במה פליגין?** בשיצא מיעוטה. בית שמאי אומרים תיאכל, ובית הלל אומרים לא תיאכל. כשם שהיא אסורה לאכל, כך היא אסורה לטלטל. נתערבה אחת במאה, או אחת באלף, כולן אסורות. מה האם זה רק **למאן דאמר ספק הכן מוקצה אסור**, ברם כמאן דאמר ספק הכן מותר אף כאן יהיה **מותר?** כמו שהתיר פירות שספק אם נשרו בשבת [דף א עמוד ב] מודה הוא הכא שהוא אסור. **דלא דמי לפירות הנושרין ספק מהיום נשרו ספק מאתמול נשרו. דהתם לא איתחזק איסורא, דשמא מאתמול נשרו.** ברם הכא, יש כאן אחת שהיא **ודאי אסורה**, והיא מוכחת על כולן **דכיוון דאתחזק איסורא בדבר שיש לו מתירין, לא בטל.** אחרים אומרים משם ר' אלעזר, תיאכל היא ואמה. מהו תאכל היא ואמה? אם היתה אמה מוכנת לשחיטה תהא מותרת, ואם לאו אסורה. ואין כל התרנגולים מוכנין לשחיטה? א"ר אבא, תיאכל בהכינה של אמה. **שאם היתה התרנגולת עומדת לאכילה, אף ביצתה מותרת. ואם הייתה מוקצה עומדת לגדל ביצים, אף ביצתה אסורה.** עגל שנולד ב"ט מותר, שהוא מתיר עצמו **בשחיטה** שמתוך שהשחיטה מוציאה אותו מדין אבר מן החי, היא מוציאה אותו גם מדין מוקצה. רבי זעירא בעי, מעתה, מדברית תהא מותרת שהיא מתרת עצמה בשחיטה, ולמה תנן אין שוחטים את המדבריות? [דף ב עמוד א] צבייה תהא מותרת, שהיא מתרת עצמה **בשחיטה** ולמה תנן, מצודות חיה ועופות ודגים שעשאן מערב י"ט, לא יטול מהן ב"ט? חזר ר' זעירא ואמר, עגל מאתמול הוא נגמר. ברם הכא ביצה בו ביום נגמרה, בו ביום נולדה. א"ר אבא, **הבריתא שמתירה עגל שנולד בגלל הסברה שכבר נגמר קדם לידתו, אתייה כמאן דאמר, הבהמה יולדת לחדשים מקוטעין שאף שהעגל נולד היום, כבר נגמר כמה ימים קדם.** ברם כמאן דאמר, הבהמה יולדת לחדשים מסויימין, **עגל צריך להיות מוקצה כמו ביצה שאף העגל נולד ונגמר בו ביום.** ואפילו למ"ד יולדת למקוטעים הרי גם הוא מודה שפעמים שיוולדת בזמן. הגע עצמך שסיים אימתי עלה עליה זכר ונמצא שב"ט העגל גם נגמר וגם נולד, והרי הוא מוקצה. **האם גם גוזל שנולד ביום טוב יהיה מותר, שהוא מתיר עצמו בשחיטה?** לא כן תני, **ביצים שריקמו, וגוזלים שלא העלו עליהן כנפים, אסורין משום שקץ ואין לוקין עליהם משום נבלה.** ואמר רבי חגי, ואפילו שחטן? א"ר אבון יש מקום לשאלה, תיפטר באילין דנפקין ונכפיהון עליהן. אמר רבי אבהו בשם רבי יוסה בי רבי חנינה. כל שתשמישו ביום מוליד ביום, בלילה מוליד בלילה. התיבון, הרי התרנגולת, הרי אין תשמישה אלא ביום והיא יולדת בין ביום בין בלילה? א"ר אבון, שנייא היא שכן היא יולדת בלא זכר. **אמר רבי זעירא בשם גידול, עגל שנולד מן הטריפה ביום טוב מותר אף שאימו מוקצה, נעשה כדבר מוכן טמון בדבר שאינו מוכן.** תמן תנינן, ביצת נבילה אם יש בה **כיוצא בה נמכרת בשוק מותרת, ואם לאו אסורה, כדברי ב"ש.** וב"ה אסורין אפילו אם יש כיוצא בה **נמכרת בשוק.** מה טעמא דבית שמאי? גמורה הייתה עד שלא תתנבל ולא הוסיפה הביצה אחרי שנתנבלה התרנגולת כלום. אם הביצה אינה מוסיפה לגדול אחרי שנתנבלה התרנגולת מעתה אפילו אין כיוצא בה נמכרת בשוק תהא מותרת? אם אומר את כן, נמצאת מתיר שלל של ביצים והם אסורים משום נבלה. וגזרינן על כל הביצים עד שיגמרו לפי שאין גבול אחר אחר ברור שיאמרו שעד כאן אסור ומכאן מותר **קס"ד שביצים שנמצאו בתוך התרנגולת וקיבה** חלב שנמצא בקיבה **של נבלה דינם שווה שניהם היתר שנמצא בתוך איסור.** אם כך קשה ב"ה כמשנה הראשונה ובית שמאי [דף ב עמוד ב] כמשנה האחרונה? דא"ר חיייה בשם רבי יוחנן. בראשונה היו אומרים, אין מעמידין לא בקיבת הנבלה ולא בקיבת העכו"ם. חזרו לומר מעמידין בקיבת הנבילה, ואין

מעמידין בקיבת העכו"ם. **אמר ר' יוסי בי רבי בון**, שמואל בר אבא בעי, מה האם **רבי יוחנן מעמיד את המשנה** כר"א **שקיבת עכו"ם אסורה?** דרבי **אליעזר** אמר, סתם מחשבת עכו"ם לעכו"ם ולכן אפילו פרש אסור דכתיב לא ידבק בידך מאומה מן החרם. רבי יוסה **אמר** בשם רבי יוחנן. בראשונה היו אומרים אין מעמידין לא בקיבת הנבילה ולא בקיבת העכו"ם. וחזרו לומר מעמידין בין בקיבת הנבילה בין בקיבת העכו"ם **כדעת חכמים שאן אומרים סתם מחשבת גוי לע"ז**. א"ר יוסי, לשון מתניתא מסייעה לרבי חייא בר אבא דתנן, קיבת העכו"ם וקיבת הנבילה אסורה כמשנה ראשונה, **משמע שכמשנה אחרונה יש חילוק בניהם**. כשירה שינקה מן הטריפה, וטרפה שינקה מן הכשרה קיבתה אסורה כמשנה הראשונה זה מפני שהוא אסור וזה מפני שנמצא בתוך איסור. וטריפה שינקה מן הכשירה וטרפה שינקה מן הכשרה קיבתה מותרת כמשנה אחרונה שהקיבה אינו אלא פרש בעלמה. אפילו דיסברון ב"ש וב"ה כמשנה האחרונה **שקיבה מותרת**, ביצה אסורה. **שביצה** גידולי גופה, קיבה ממקום אחר באת. ואתיא כהיא דאמר רבי יוסה בי רבי בון בשם רבי יוחנן, מעשה בבניו של יהודה בן שמועי, שביקעו להם זאבים יותר משלש מאות צאן, ובא מעשה לפני חכמים והותרו קיבותיהם. **אף שביצת נבלה אסורה**, דאמרו ביצה גידולי גופה קיבה ממקום אחר באת. **תני**, נולדה ביום טוב תיאלל בשבת, ובשבת תיאלל ביום טוב. רבי יודה אמר משם ר' אליעזר, **עדיין** היא המחלוקת, **שבית** שמאי אומרים תיאלל וב"ה אומרים לא תיאלל. רבי חנינה הורי לציפוראי בספחי חרדל **שמותרים בשביעית** ובביצה כרבי יודה **שנולדה בזה אסורה בזה**. עאל רבי יוחנן ודרש להון כרבנן דהכא **שביצה שנולדה בזה תאכל בזה**. וכרבנן דתמן **שספחי חרדל אסורים**. **אמר** רבי אבא בר זמינא בשם רבי יוצדק, מן קומי אילין תרתין מיליאי נחת רבי יוחנן מן ציפורין לטיברייא. אמר, מה איתיתון לי ההן סבא, דאנא שרי והוא אסר אנא אסר והוא שרי [דף ג עמוד א] **א"ר אבא**, אתא עובדא קומי רבי יסא, ובעא מיעבד כרבי יוחנן **שפסק כרבנן ששתי קדושות הן**. כד שמע דרב ורבי חנינה תרויהון פליגין **וסוברים כרבי יהודה שקדושה אחת היא**, שרע מינה נמנע מלהורות. דאיתפלגון, שירי פתילה, שירי מדורה, שירי שמן, שכבו בשבת, מהו להדליקם ביום טוב? רב ורבי חנינה תריהון אמרין, אסור. ורבי יוחנן אמר, מותר. **א"ר מנא קומי רבי יודן**, מה אפכן מדמים לה פתילה גבי ביצה ביצה היתה ראויה לאכילה אגב אמה ואולי יש מקום להקל יותר מפתילה? **א"ל**, מן מה דאנן חמיי רבנן מדמיי לה שהרי גם בביצה וגם בפתילה רב ורבי חנינה חולקים, **הדא אמרה היא הדא היא הדא**. משם ארבעה זקנים אמרו, הנאכל עירובו בראשון, הרי הוא כבני עירו בשני **ששני קדושת הם**. **אמר** רב חונה בשם רב, הלכה כארבעה זקנים. רב חסדא בעי, מחלפה שטתיה דרב? **תמן בעירובין** הוא עבד לה שתי קדושות, והכא הוא עבד לה קדושה אחת? דאיתפלגון, שירי פתילה שירי מדורה שירי שמן שכבו בשבת, מהו להדליקם ביום טוב? רב ור' חנינה תרויהון אמרין, אסור **שקדושה אחת הן**. ורבי יוחנן אמר מותר. **וא"ר מנא קומי רבי יודן**, מה אפכן מדמים לה פתילה גבי ביצה? **א"ל** מן מה דאנן חמיי רבנן מדמין לה, הדא אמרה, היא הדא היא הדא. **ונשאר בקושיה**. **תנן**, **ביצה שנולדה ביום טוב, בית שמאי אומרים תיאלל, ובית הלל אומרים לא תיאלל**: הכל מודין בפירות הנושרין שהן אסורין. רבי בון בר חייא בעא קומי ר' זעירה, לב"ש שהתירו ביצה ואסרו נושרין. מה בין נושרין מה בין בצים? אילו נושרין באימותיהן, שמא אינן אסורין? **לכן אף אחר שנשרו הם אסורים משום מוקצה לפי שלא היו מוכנים**. אילו בצים באימותיהן שמא אינן מותרות? **לכן אף אחר שנולדו הם מותרים לפי שהיו מוכנים אגב אימם**. **תנן**, **ובית הלל אומרים לא תיאלל**: מעתה נולדה בי"ט לא תיאלל בשבת, בשבת לא תיאלל בי"ט? שהרי בין השמשות היתה אסורה וכיוון דאתקצאי בין השמשות אתקצאי לכלי יומא. **א"ל**, וכיני, לא דיך שהחמרתה עליה, שאם נולדה ביום טוב לא תיאלל ביום טוב. בשבת לא תיאלל בשבת. והיתה צריכה להיות מותרת שהרי היא מוכנה אגב אימה אלא שאת מבקש להחמיר עליה, שאם נולדה ביום טוב, לא תיאלל בשבת. **בשבת**, לא תיאלל ביום טוב. רבי ירמיה בעי, עיטורי סוכה [דף ג עמוד ב] **בשמיני עצרת** מה הן? חזר רבי ירמיה ואמר, כל שבעה הן בטילין על גב סוכה. מיכן והילך בהכינן הן. אמר רבי יוסה, כל שבעה קדושת סוכה חל עליהן, מיכן והילך קדושת יום טוב עליהן **ואסורים גם בשמיני מיגו דאתקצאי בן השמשות**. מה אתא מישאל במה יש מקום להסתפק? יום טוב שחל להיות ערב שבת, למ"ד שתי קדושות הן **כגון שחל שמיני עצרת ביום שישי השאלה האם גם בשבת נאסר**, האם אומרים מיגו דאתקצאי על דבר שהוא עצמו לא נאסר אלא במיגו

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ביצה

פרק א הלכה ב

מתני': ב"ש אומרים שאור כזית וחמץ ככותבת, ובית הלל אומרים זה וזה בכזית:

גמ': תנן, ב"ש אומרים וחמץ בככותבת. אמר רבי זריקן בשם רבי יוסי בן חנינה. ל"ש אלא לביעורו, הא לאכילה כזית. אמר רבי אבהו בשם רבי יוחנן, בין לביעורו בין לאכילה בככותבת, קם רבי מנא עם רבי חזקיה, ואמר רבי חזקיה, לאכילה בכזית, א"ל, מן אן שמע רב הדא מילתא? א"ל, מן ר' אבהו. א"ל, אגן אמרין דרבי אבהו אמר בשם רבי יוחנן, לביעורו בככותבת לאכילה בכזית. דאי לא כן תני שלושים ושש כריתות בתורה ואחד מהם האוכל חמץ בפסח, ואם היה חילוק בשיעור בין חמץ לשאור, ניתני שלשים ושבע כריתות בתורה, שהיה צריך למנות חמץ שהוא בכזית בניפרד ושאור שהוא בככותבת בניפרד

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ביצה

פרק א הלכה ג

מתני': השוחט חיה ועוף בי"ט. ב"ש אומרים, יחפור בדקר ויכסה, וב"ה אומרים לא ישחוט אלא אם כן היה לו עפר מוכן. ומודין שאם שחט שיחפור בדקר ויכסה, שאפר הכירה מוכן:

גמ': אמר ר' חיה בשם רבי יוחנן. המבשל נבילה ביום טוב, אינו לוקה, שהותר מכלל בישול ביום טוב. שמתוך שהותר בישול לצורך הותר אף שלא לצורך. רבי שמעון בן לקיש אומר, לוקה. שלא הותר מכלל בישול אלא לאכילה בלבד. התיב רבי אבא בר ממל על הדא דרבי יוחנן. מעתה החורש ביום טוב אינו לוקה שהותר מכלל חרישה ביום טוב לצורך כיסוי דם. דתנן מודין שאם שחט שיחפור בדקר ויכסה? אמר רבי יוסה בשם רבי אילא, הכא במאי עסקינן? בשהיה לו דקר נעוץ ולא הותרה חרישה כדרכה. רבי שמי אמר קומי רבי יוסה, ורבי אחא אמר בשם רבי אילא, אף בשלא היה לו דקר נעוץ ודר"ש היא. דר"ש אמר, עד שיהא לו צורך בגופו של דבר. וכאן הוי מלאכה שאינה צריכה לגופה שהרי חופר ואן

צריך אלא לעפר לכיסוי הדם. קם רבי יוסי עם ר' אחא, א"ל, [דף ד עמוד א] אתה אמרתה הדא מילתא שהמשנה כר"ש? ולא כן א"ר יוחנן, שלדברי ר' מאיר יש עשרים וארבע דברים מקולי בית שמאי ומחומרי בית הלל, והשוחט חיה או עוף בי"ט אחד מהם. ולפי דבריך שהמשנה שלנו כר"ש ולא כר"מ אם כן למה לא אמרר"מ שיש רק עשרים ושלושה? המשנה אף כר"מ, שרבי מאיר ורבי שמעון שניהן אמרו דבר אחד שמלאכה שאינה צריכה לגופה פטור עליה. והא תנן, המכבה את הנר מפני שהוא מתירא מפני גוים, מפני לסטים, מפני החולה שישן פטור. כחס על הנר, כחס על השמן, כחס על הפתילה חייב. ורבי יוסי פוטר בכולן חוץ מן הפתילה מפני שהוא עושה פחם. ואמרינן עליה, ר' יוסי ורבי שמעון שניהן אמרו דבר אחד. אם אף ר"מ כר"ש, היה צריך לאמר שרבי מאיר ורבי יוסי ורבי שמעון שלשתן אמרו דבר אחד? אמר ליה ר' אחא לרבי יוסי. מה שאתה שואל

זה למה לי להעמיד את המשנה בביצה השוחט חיה ועוף בי"ט כר"ש, הא אפילו כרבנן אתיא. ולא משום מלאכה שאינה צריכה לגופה אלא מפני דאין דרך חרישה בכך אבל אם כך מילין דצריכין לרבנן פשיטין לכוון. דאיתמר פשיטא לרבנן. קצר לצורך עשבים חייב משום קוצר ואינו חייב משום מייפה את הקרקע. לא צורכה דא אלא קצר לייפות את הקרקע. מהו שיהא חייב משום קוצר ומשום מייפה את הקרקע? משמע שרבנן הסתפקו בכך לכן אי אפשר להעמיד את המשנה בביצה כרבנן. א"ל. אפשר שמא שהסתפקה הגמרא גבי קצר לייפות את הקרקע. מהו שיהא חייב משום קוצר ומשום מייפה את הקרקע. היה אליבא דר"ש. האם במקרה כזה שקוצר עצים ליפות הקרקע ומסתמא ירצה להשתמש בהם האם יהיה

חייב גם משום קוצר או לא ברם כרבנן שמחייבים במלאכה שאינה צריכה לגופה, פשוט שחייב. שמכל מקום הרי חרש, מכל מקום הרי קצר. אמר ר' מנא. מיליהון דרבנן ר"ח בשם ר"י. מסייעין לר' יוסי שאמר שקוצר ואינו צריך לעצים פטור אף לרבנן. דאמר רבי חיה בשם רבי יוחנן. דג שסחטו. אם לגופו, הרי זה פטור אף לחכמים. דכיוון שאינו צריך למיץ אן זה סוחט. אם להוציא ציר חייב. אף מכאן אן

ראיה. שאפשר שלא אמר רבי יוחנן אלא על דעת ר"ש. ברם כרבנן אפילו סחט לצורך גופו חייב. **דמכל מקום הרי סחט מכל מקום הרי הוציא ציר. [תנן], שאפר כירה מוכן הוא.** אמר רב אבון בשם רבנן דתמן, **מזה שהמשנה אמרה דין זה דווקא לגבי כיסוי דם ולא בסתם,** זאת אומרת שאין אפר הכירה מוכן אלא למצוה כיסוי הדם. א"ר מנא, בשלא הכינו מעי"ט, אבל אם הכינו, מכסין בו צואה ומצוה. ואתייא כהיא דא"ר שמי, דרש רבי אחא בשם רב יהודה, הכינו למצוה, מכסין בו מצוה דם ציפור דמוכן לודאי לא הוי מוכן לספק שודאי ישחט ויצטרך לכסות אבל לא צואה שספק אם יצטרך לכסות. הכינו לצואה, מכסין בה צואה ומצוה, **דמוכן לספק הוי מוכן לודאי.** רבי יוסה בי רבי בון אמר, איתפלגון רבי זירא ורבי אבא בר יוסף, חד אמר יש הכן לצואה שהיא ספק, וחורנה אמר אין הכן לצואה. מתיב מאן דאמר אין הכן למ"ד יש הכן, אם יש הכן לספק, ויכסה בו את הכוי? א"ל כוי דרך בני אדם לטעות בו **שאם נתיר לכסות יאמרו שהוא חיה ויבואו להתיר את חלבו,** צואה אין דרך בני אדם לטעות בה [דף ד עמוד ב] א"ל אם אומר את כן שגוזרים על דבר מותר שמא יבא להתיר דבר אסור, **למה לא גזרו שאם שחט אף אם היה לו דקר נעוץ שלא יכסה שמא, אף הוא יחפור בדקר שאינו נעוץ ומכסה? תני** הביא עפר לטוח את גנו, סיד לסוד את ביתו, מכסין בו אף שהם מוקצה, אית תניי תני, אין מכסין. **אמר ר' יוסה בי ר' בון בשם רב חסדא, מ"ד מכסין, לשעבר** אם שחט בדיעבד מ"ד אין מכסין, בבא לישאל בתחילה. תני רבי יוסי אומר, כוי אין מכסין את דמו מפני שהוא ספק, מה אם מילה שוודאה דוחה את השבת, אין ספיקה דוחה את יום טוב, כיסוי הדם שאין וודאו דוחה את השבת, דין הוא שלא ידחה ספיקו את יום טוב. ומותר לשחוט בשבת? ר' יוסה אמר לה סתם בלי לציין מקור, ר' יוסה בי ר' בון **אמר בשם ר"י,** בשוחט לחולה. אמרו לו, והרי שופר שבגבולים יוכיח, שאין וודיין ודאי ראש השנה דוחה **שבת** והרי ספיקו דוחה י"ט **שתוקעים ביו"ט שני.** מה ספק יש שם? **ממה נפשך מותר לתקוע, אם** יום חול הוא יתקע, י"ט הוא יתקע. **אמר רבי חנינה בשם ר' אחא,** מה שנאמר שספיקו דוחה י"ט הכוונה לאנדרוגינס שספק שמא הוא אשה ופטור שתקע, ותני כן אנדרוגינס מוציא את מינו ואינו מוציא את שאינו מינו. **תומטום אינו מוציא לא את מינו ולא את שאינו מינו, ר' יוסי בעי, אם באנדרוגינס שתקע, בדא תני זו פירכה שאין עליה תשובה? הרי אפשר להעמיד שמדובר שתקע בדיעבד.** מי אמר שאין עליה תשובה? **דא"ר אבין,** זה אחד מד' דברים שהיה ר' חיה הגדול אומר שאין להן תשובה, והשיב ר' אלעזר בנו של ר' אלעזר הקפר, מה אם מילה שאין ספיקה דוחה את י"ט, **שכן אן** וודייה דוחה את לילי יום טוב שהרי לא מלים בלילה, תאמר בכיסוי הדם שוודיין דוחה את לילי י"ט? הואיל וודיין דוחה את לילי י"ט, דין הוא שידחה ספיקו את יום טוב. וקמת כמה דצרכת לרבנן קדמאיי וקשת בידיהון, כן צרכת לרבנן אחרא וקשת בידיהון. על דעתיה דר' אחא אנדרוגינס מוציא את מינו בתחילה **לכן הביא רביה משם,** על דעתיה דרבי יוסה אנדרוגינס לכתחילה אסור לתקוע. **נהביתא שאמרה שאנדרוגינס מוציא את מינו זה רק לשעבר ואין משם ראיה: תנן,** ומודים שאם שחט שיחפור בדקר ויכסה, שאפר הכירה מוכן: **הדא דאת אמר באפר שהוסק מערב יום טוב, אבל באפר שהוסק ביום טוב לא משום דהוי נולד.** בד"א, בשלא שחט, אבל אם שחט מוטב שיטול מאפר שהוסק ביום טוב, ואל יחפור בדקר ויכסה [דף ה עמוד א] חברייא אמרין, **הסיבה שאף חכמים התירו שיחפור בדקר ויכסה זה לא מפני שהם סוברים כר"ש אלא מפני שמצות עשה דוחה למצוה בלא תעשה,** על דעתיה דר' יונה דו אמר מצות עשה דוחה למצוה בלא תעשה, אף על פי שאינה כתובה בצידה בסמוך לה ניחא. על דעתיה דרבי יוסי דו אמר, **אין מצות עשה דוחה בלא תעשה אלא א"כ היתה כתובה בצידה** בסמוך לה כמו גדילים תעשה לך וסמך ליה לא תלבש שעטנז **למה התירו?** מכיון שהתחיל במצוה אומר לו מרק. **דכיוון שהתורה התירה שחיטה ביו"ט לצורך אוכל נפש, אף כיסוי הדם שהוא חלק ממצוות השחיטה הותר.** ר' זעירה בעי, קערה שחקקה קוף מהו האם נחשב נולד? ר' יוסה בי ר' בון אמר, איתפלגון ר' זעירה ורב המנונא, חד אמר אסור, וחורנה אמר מותר. מ"ד אסור **דנעשה** כמוקצה שיבש ולא ידע בו. מ"ד מותר, נעשה כטבל שתיקנו שוגג **שהוא מותר.** מ"ד אסור. מהו לשתמש על גב מקומה כגון אם הייתה הפוכה שהרי לא משתמש במה שחידש הקוף אלא בחלק האחורי שהיה גם קדם? **פשיטא שמותר וכי כך אנו אומרים אסור להשתמש על גבי קרקע?**

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ביצה פרק א הלכה ד

מתני': ב"ש אומרים, אין מוליכין את הסולם משובך לשובך, אבל מטהו מחלון לחלון, וב"ה מתירין. ב"ש אומרים, לא יטול אלא אם כן נענע מבעוד יום, וב"ה אומרים, עומד ואומר זה וזה אני נוטל:

גמ': יהודה בר' חייה נפק לברא, שאלון ליה, סולם של עלייה מהו? אמר לון, שרי הוא חשב שאף בסולם של עלייה מחלוקת והלכה כבית הלל. כד דאתא גבי אבוה א"ל, מה מעשה בא לדיך? א"ל, היתרתי להן סולם של עלייה. ואקים רבי חייה תניי אדם שהיה בקיא בברייתות קומוי ותנא, במה דברים אמורים? בסולם של שובך, אבל בסולם של עלייה אסור. מה בין סולם של שובך מה בין סולם של עלייה? אמר רבי יעקב בר אחא, **סולם של שובך מלאכתו להיתר. שהתירו לטפס ביו"ט ולקחת גוזלות דהוי מלאכה שאי אפשר לעשותה מערב יו"ט, כיוון שאם עשה הוא מלאכתו מאתמול, אולי עדין כחושין הן הגוזלות.** סולם של עלייה אסור. שהרי יכול הוא לעשות מלאכתו מאתמול להוריד כל מה שצריך. רבי יוסה בי ר' בון אמר, סולם של שובך יכול הוא לעמוד [דף ה עמוד ב] עליו ולעשות מלאכתו **שהכל רואים שמלאכתו מלכת היתר.** סולם של עלייה אינו יכול לעמוד עליו ולעשות מלאכתו **שמלאכתו לאיסור והרואה אומר להטיח גגו הוא צריך.** סולם של שובך היתרו אפילו שהוא עולה בו לעלייה? סולם של עלייה אסרו אפילו שהוא עולה בו לשובך? ואף שכלי שמלאכתו לאיסור לצורך גופו מותר כאן אסרו מפני מראית עין: בית שמאי אומרים לא יטול אלא אם כן ניענע מבעוד יום: מחלפה שיטתון דבית שמאי דתנין תמן, ועוד א"ר אליעזר, עומד הוא אדם על המוקצה ערב שבת בשביעית ואומר, מיכן אני אוכל למחר. ורבי אליעזר לאו שמתי מבית שמאי הוא? חומר הוא בדבר שיש בו רוח חיים: ב"ה אומרים, עומד ואומר זה וזה אני נוטל. מחלפה שיטתון דרבנן?, דתנין ועוד א"ר אליעזר, עומד אדם על המוקצה ערב שבת בשביעית ואומר, מיכן אני אוכל למחר. וחכ"א, עד שירשום ואומר מיכן ועד כאן: והכא אינון אמרין הכן **שצריך לאמר זה וזה אני נוטל ולא די** ולא די בהגדרה כללית של מאכא ועד כאן אני נוטל. עוד אינון אית להון חומר הוא בדבר שיש בו רוח חיים. א"ר יוסה בי רבי בון, לוי מקש על שובכה ואמר, יזכה לי שובכי למחר

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ביצה

פרק א הלכה ה

מתני': זימן שחורים ומצא לבנים, לבנים ומצא שחורים, שנים ומצא שלשה אסורין. שלשה ומצא שנים מותרין [דף ו עמוד א] בתוך הקן ומצא לפני הקן אסורין. ואם אין שם אלא הם הרי אלו מותרין:

גמ': **תנן, שלשה ומצא שנים מותרין.** מתניתא דרבי דתני, **הניח מאתיים כסף מעשר שני ומצא מנה,** מנה מונח ומנה מוטל דברי רבי, וחכמים אומרים, חולין שאין דרך לקחת רק חלק ומסתמא לקח הכל ואילו אחרים ומשל חולין הם. תמן תנין, האומר לבנו, מעשר שני בזוית זו ומצא בזוית אחרת, הרי אלו חולין. **היה שם מנה ומצא מאתיים השאר חולין. מאתיים ומצא מנה הכל מעשר.** אמר רבי יעקב בר אחא בשם ר' יסא, דרבי היא, דתני **הניח מאתיים ומצא מנה,** מנה מונח ומנה מוטל דברי רבי, וחכ"א חולין. חזר ואמר, משנתנו דברי הכל היא, שנייא בגוזלים שדרך לפרוח. והא תני רבי חלפתא בר שאול, הוא הדבר בגוזלים הוא הדבר בבצים, **והרי בצים אינם יכולים לפרוח, אלא על כרחך הוי דרבי היא.** א"ר יוסה **אין הכרח לאמר שהמשנה שלנו כדברי רבי, יתכן שכאן אף חכמים יודו ורק תמן שאביו הניח ובנו מצא** והבן לא יודע מה הניח אביו. **אמרו חכמים הכל חולין ברם הכא, הוא הניח הוא מצא ואף אם ימצא פחות כיוון שהוא מכיר שאלה הם שהוא הכין, גם חכמים מודים.** ר' אבא בר כהן אמר קומי רבי יסא בשם רבי אחא, הורי רבי אבא בר זבדא במעשר שני, כהדא דרבי. **תנן, הניח בתוך הקן ומצא לפני הקן אסורים.** א"ר יודן, הדא דאת אמר, בשהיו שם שתי קינים שאחד הכין ואחד לא הכין, אבל אם אין שם אלא קן אחד, לא בדא. **מאי קמ"ל?** הא תנין, אם אין שם אלא הן הרי אלו מותרין? אמר ר' יוסי בר בון, **אלמלא רבי יודן הייתי חושב שדווקא אם שזימן את כל מה שבקן ומצא אותם מחוץ לקן. כגון שאין שם אלא גוזל אחד בלבד, או קן אחת שחורים בלבד וזימן את כולם בתוך הקן ובא**

ומצא את כולם חוץ לקן. אבל אם היה קן אחד ובתוכו שחורים ולבנים וזימן את השחורים בתוך הקן ובא ומצא רק השחורים חוץ לקן. הייתי אומר כשם שהלבנים נשארו בתוך הקן אף השחורים ואלו שבחוץ אחרים הם שבאו מעלמה קמ"ל רבי יודן שהם מותרים. **תנן**, אין מסלקין את התריסים ביו"ט וב"ה מתירין אף להחזיר. אמר שמואל, המלחם את התריסין ביום טוב, חייב משום בונה. וקשיא, דבר שאילו עשאו בשבת חייב חטאת [דף ו עמוד ב] ב"ה מתירין ביו"ט לכתחילה אף להחזיר? אמר רבי חנניה בשם רבי יוחנן, התירו סופו מפני תחילתו. שאם אומר את לו שלא יחזיר, אף הוא אינו פותח. ולא יפתח? אף הוא ממעט בשמחת יום טוב. א"ר אחא, מחזיר ובלבד שלא יחזיר כל צורכו. א"ר יוסי בי רבי בון, כשאין שם פתח, אבל יש שם פתח, משתמש דרך הפתח ולא התירו לו לפתוח את התריס

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ביצה

פרק א הלכה ו

מתני': ב"ש אומרים, אין נוטלין את העלי לקצב עליו בשר, ובית הלל מתירין. ב"ש אומרים, אין נותנין את העור לפני הדריסה, ולא יגביהנו אלא א"כ יש עליו בשר, וב"ה מתירין. ב"ש אומרים, אין מסלקין את התריסין ביו"ט, ובית הלל מתירין אף להחזיר:

גמ': **תנן**, ב"ש אומרים, אין נוטלין את העלי לקצב עליו בשר, ובית הלל מתירין. הא שלא לקצב עליו בשר, אסור אפילו לב"ה, הדא היא דאמר ר' חנינה בר שלמיה בשם רב, מודין חכמים לרבי נחמיה, בזיירה קורת בית הבד ומזורה כלי שחובטים בזתים ובוכנה עלי. בזיירה דו עצר ביה, ומזורה דו חבט ביה, ובוכנה דו כתת ביה: **שכולם מוקצה מחמת חסרון כיס שאסור אפילו לצורך גופו או מקומו ורק לקצב בשר התירו לצורך שמחת יו"ט שאם לא תתיר אף הוא לא ישחט וימנע משמחת יו"ט. תנן**, ב"ש אומרים, אין נותנין את העור לפני הדריסה, וב"ה מתירין. ושזין שלא יגרדנו. **תנן**, ולא יגביהנו אלא א"כ יש עליו כזית בשר. מה אגן קיימין? אם במחובר לו, כגופו הוא והבשר בטל לעור והכל מוקצה ואסור בטילטול. אם בפרוש, הדא היא דאמר ר' יעקב בר אחא חנינא קרתחיה בשם ר' הושעיה, דיסיקיא שיש בתוכה מעות, נותן עליה ככר ומטלטלה, כהדא [דף ז עמוד א] אנטיכי שהיה בה גחלים נפלת על ר' ירמיה בשובתא, והשבון הניחו כיכר עליה והרימונה. לא שהלכה כרבי הושעיה, אלא בגין רבי ירמיה דלא יסכן: שזין שלא ימלחנו את העור, תני, אבל הוא מולח עליו בשר לצלי, חברייא אמרי בשם רב, מולח הוא אדם דבר מרובה אף על פי שאינו יכול לוכל ממנו אלא דבר מועט. אמר ר' אחא בשם רב, מולח ומערים מולח ומערים, מלח **בשר על העור** הכא ומלח הכא, עד דו מלח כוליה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ביצה

פרק א הלכה ז

מתני': ב"ש אומרים, אין מוציאין לא את הקטן ולא את הלולב ולא את ספר תורה לר"ה, וב"ה מתירין:

גמ': **תנן**, ב"ש אומרים, אין מוציאין לא את הקטן ולא את הלולב ולא את ספר תורה לר"ה, וב"ה מתירין. הא גדול שיכול ללכת לבד אסור, ר' שמואל בריה דר' יוסה בי ר' בון אמר, אפילו גדול מותר. וליידא מילה תנינן קטן? בא להודיעך כוחן של ב"ש עד איכן היו מחמירין. שמואל מיטען הרימו אותו באפריון מערס שכונה לערס, א"ר זעירה קומי רבי יוסה, אולי נאמר שהרימו אותו כיוון דהוה אסתניס. אבל גדול אחר אסור. א"ל, בריא הוה מיני ומינך, תני רבי ישמעאל בי רבי אומר, אבנים שישבנו עליהן בנערותינו, עשו עמנו מלחמה בזקנותינו. ר' יונה מפקד לחברייא, לא תיתבון לכון, על מסטובייא אצטבות אבן ברייתא דסדרה שהיו מחוץ לבית המדרש דבר עולא, דאינון צנינין. רב מפקד לתלמידיו, לא תיתבון לכון על

טבלה ברייתא דסדרה דאסי דאינון צנינין. ר' אבהו הוה נחת מסחי בהדין דימוסין דטיבריה, והוה מיסתמך על תרין גוחיין עבדים, שרעין העבדים החליקו נפלו מפעת משקלו וזקפין ורבי אבהו הרים אותם שרעין וזקפין, אמרין ליה מהו הכין? אמר לון, שימרתי כחי לזיקנותי. רב הונה לא נחת לבית וועדא ביו"ט לפי שהיה חלש. רב קטינא שאיל, לא כן תני מטלטלין את האיסתניסין ולמה לא הרימו את רב הונא? רב חונה הורי לריש גלותא לצאת בכסא. רב חסדא בעי, לא כן תני אין יוצאין בכסא, אחד אנשים ואחד נשים? ואפילו תלמיד חכם מתחיל אינו טועה בדבר הזה ורב חונה טעי? רבי ירמיה הורי לבר גירנטי אסיא, מיטענה בסדינא שירימו אותו בתוך סדין, מיעול מבקרא ביישייא חולים אפילו בשובתא. מיישא בר בריה דרבי יהושע בן לוי, מיטעון נשאו אותו בסדינא מיעול מידרוש בציבורא בשובתא. אמר ר' זריקן לרבי זעירה. כד תיעול לדרומא, את שאיל לה אם זה מותר. אשתאלת לרבי סימון, אמר לון ר' סימון בשם ר' יהושע בן לוי מותר. ולא סוף דבר שצורך לרבים בו, אלא אפילו שמא יצרכו לו הרבים. דלמא, רבי אליעזר ור' אבא מרי ורבי מתניה, הורו למייתי פיתא לחם לארסקינס המושל בשובתא, שמא יצרכו לו הרבים. תני, ולא את המפתח שאין בו צורך ונטל אותו עימו שלו יגנבו לו מהבית ובית הלל מתירין. אמר רב הושעיה בר רב יצחק, הדא דאת אמר, במפתח של אוכלין שיש בזה קצת צורך אוכל נפש. אבל במפתח של כלים, לא בדא. והא ר' אבהו יתיב ומתני ומפתחא דפלמנטרין ארגז בידיה? פלפלין הוה ליה בגווה.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ביצה

פרק א הלכה ח

[דף ז עמוד ב] מתני' ב"ש אומרים אין מוליכין חלה ומתנות לכהן ב"ט, בין שהורמו מאמש בין שהורמו מהיום, וב"ה מתירין. אמרו ב"ש גזירה שוה, חלה ומתנות מתנה לכהן, ותרומה מתנה לכהן, כשם שאין מוליכין את התרומה, כך לא יוליכו את המתנות. אמרו להן ב"ה, לא, אם אמרתם בתרומה שאינו זכאי בהרמתה, תאמר במתנות שזכאי בהרמתן? :

גמ': תני א"ר יודה, לא נחלקו ב"ש וב"ה שמוליכין את המתנות שהורמו ב"ט, ואת המתנות שהורמו מערב יום טוב עם המתנות שהורמו ביום טוב. על מה נחלקו? על המתנות שהורמו ביום טוב לעצמן. שבת שמאי אוסרין, ובית הלל מתירין. תנן, אמרו להן ב"ה, לא, אם אמרתם בתרומה שאינו זכאי בהרמתה, תאמר במתנות שזכאי בהרמתן? : וקשייא על דב"ה, וכי תרומה לעולם אינו זכאי בהרמתה? הגע עצמך שיש עליה תניי שהתנה מערב יו"ט שיפריש ביו"ט שבכגון זה יכול להפריש ביו"ט ולמה גם במקרה כזה אסור להוליך את התרומה לכהן? גזרה זו מפני זו. תנן, אמרו להן ב"ה, לא, אם אמרתם בתרומה שאינו זכאי בהרמתה, תאמר במתנות שזכאי בהרמתן? : ולמה לא תנין חלה ומתנות שזכאי בהרמתן? מפני חלה שהורמה ב"ט מעיסה שגולגלה מערב יו"ט שאסור להוליכה לכהן, כהדא דתני, הלש עיסה ב"ט, מפריש חלתה ב"ט. לשה מערב יו"ט, ושכח להפריש חלתה, אסור לטלטלה, ואין צורך לומר שאסור ליטול ממנה. עירס שרק נתן מים בקמח מערב יו"ט אינו מפריש חלתה ב"ט לא אמר. אלא אמר אם לש מערב יו"ט אינו מפריש חלתה ב"ט. הא אם רק עירס בעיו"ט ולש ביו"ט מפריש חלתה ב"ט. והרי כבר משנתנה מים בקמח מערב יו"ט יכולה היתה להפריש, ולמה התירו לה להפריש ב"ט? . א"ר שמואל אחוי דרבי ברכיה, תיפטר בעיסה טמאה, שאינו מפריש חלתה אלא בסוף. א"ר יוסה בי רבי בון, בדין היה בעיסה טהורה שלא יפריש חלתה אלא בסוף. ותקנה תיקנו בה שיפרשינה תחילה, שלא תטמא את העיסה. תני, לש מערב יו"ט ושכח להפריש חלתה, אסור לטלטלה, ואין צורך לומר שאסור ליטול ממנה. מתניתא ב"ט של פסח כיוון שחייב אחרי הפרשה לשרוף קדם שיחמיץ, הא בעצרת ובחג מותר שיפריש ויניח בצד, רבי יוסה בי רבי בון ורבי חונא אמרו בשם רבי אחא, אפילו בעצרת ובחג אסור על שם [שמות יב טז] כל מלאכה לא יעשה בהם.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ביצה

פרק א הלכה ט

מתני': ב"ש אומרים תבלין נידוכין במדוך של עץ במקום מדוך של אבן שזה שינוי קל, והמלח בפך כד חרס ובעץ הפרור כף עץ שיהיה שינוי גדול. וב"ה אומרים, תבלין נידוכין כדרכן במדוך של אבן, והמלח במדוך של עץ:

גמ': וידוך מאתמול? חברייה אמרי בשם רבי יוחנן, שטעמן מר מתקלקל. ר' זעירה אמר בשם ר' יוחנן, שטעמן פג נהיה פחות טוב. שמואל שחק על סיטרא דמדוכתא. רב אמר, כל הנידוכין נידוכין כדרכן. רב חונה ר' ירמיה ור' אימי אמרי בשם רבי יוחנן, השום והשחליים והחרדל נידוכין כדרכן. אמר רבי אבהו בשם רבי יוחנן, העושה אלונתין בשבת, חייב משום [דף ח עמוד א] **מרקח** כשרוקח מיני בשמים הוי כמוליד וי"א משום לש. הא ביום טוב מותר. רבי חזקיה אמר בשם רבי ירמיה, העושה אלונתין ביום טוב, אסור משם מרקח. יצחק דיהבא שאל לרבי יוחנן, מהו מישחוק קונדיטון ביומא טבא? א"ל שרי, ויהב לי ואנא שתיא. אמר רבי אבהו בשם ר' יהושע בן לוי, שרי. ר' זעירא בעא קומי רבי אבהו. מאן דעביד טבאות, לא שחיק ליה מאיתמל? א"ל אין. מחלפה שיטתיה דרבי אבהו? הכא הוא אמר שרי, והכא הוא אמר לרבי ירמיה שאסור לכתחילה? אלא בגין דרבי אבהו ידע דר' זעירה מחמר בדבר זה, ואנשי **מקומו** בני בבלי אינון מחמרים, בגין כן הוא עבד דכוותהון שדבר שמותר ואחרים נהגו בו איסור אי אתה רשאי להתירו בפניהם. אית דבעי מימר, הכין א"ל רבי אבהו, מאן דבעי דייא טב הקונדיטון, לא שחק ליה מן דאיתמל כי מפיג טעמו. ר' זעירה שאל לקלה דרומה עבדיה דרבי יודן נשייא, האם שחק ומרק קונדיטון עבור רבי ביומא טבא? א"ל אין, וגם כל מיני סיקריקין תבלינים וצבעי מאכל **התיר לשחוק**. ר' יצחק ור' אלעזר אמרו בשם רבי אימי אבוי דרבי אבודמא דציפורי, מה פליגין ב"ה וב"ש במלח? בכמות גדולה ליתן לקדירה, הא בכמות קטנה **לצלי**, מותר. אמר ר' נחום, רבי שמואל בר אבא בעי, הדא אטריתא אטריות, ליבש לזמן **מרובה** אסור, לקדירה מיד מותר, על יד על יד לכל היום צריכה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ביצה

פרק א הלכה י

מתני': הבורר קטנית בי"ט, בית שמאי אומרים בורר אוכל ואוכל. וב"ה אומרים, בורר כדרכו בחיקו ובתמחוי, אבל לא בטבלה ולא בנפה ולא בכברה. ר"ג אומר, אף מדיח ושולה:

גמ': תנן, **ב"ש אומרים, בורר אוכל ואוכל**, ר' יונה בעי, עשה כן בשבת על דעתיה דבית שמאי מהו שיהא חייב? אמר ליה רבי יוסי. ולמה לא? אילו עשה כן **שבורר כדרכו בקנון ובתמחוי** בשבת על דבית הלל, שמא אינו חייב? אף הכא לב"ש חייב. אמר רבי מנא. יאות א"ר יונה אבא. לא אתיא אן להסתפק אלא על דבית שמאי, דלבית הלל פשיטא שחייב בשבת, שלא התירו אלא ביו"ט מפני אוכל נפש. אבל לב"ש יש מקום להסתפק. האם הם התירו לבורר אוכל מתוך פסולת רק ביו"ט, כיוון שאוכל נפש הותר אבל בשבת אסור. או שאוכל מתוך פסולת, לא נחשב ברירה ואף בשבת מותר. בירר אוכלים מתוך אוכלים. חזקיה אמר חייב. רבי יוחנן אמר פטור. מתניתא פליגא על חזקיה דתני. נתערבו לו פירות בפירות. בורר ואוכל, בורר ומניח על השולחן. ר' בון בר חייא אמר בשם רבי שמואל בר רב יצחק. תיפתר שמניח על השולחן, והיו אורחין אוכלין ראשונה ראשונה מה שמניח לפניהם. ותני ובלבד שלא יבור את כל אותו המין, שנראה כבורר לאוצר. אם עשה כן בשבת. על דעתיה דחזקיה חייב, שכן הבורר כדרכו בשבת חייב. על דעתיה דר' יוחנן אסור, שכן הבורר כדרכו במקום אחר כגון פסולת מתוך אוכל חייב. על דעתיה דחזקיה אפילו עיגולין של תאנים מן גוא עיגולין. אפילו רמונים מן גוא רמונים. אם כיני אפילו בני נש מן גוא בני נש? מיי כדון? כל עמא מודיי להדא דרבי אימי, דרבי אימי הוה ליה אורחין אפיק קומיהון תורמוסין ופסיליין הפסולת שלה. אמר לון. יהבין

דעתיכון דאתון מיכול קיסייא הקליפות בסופא. ובזה חזקיה מודה דכיוון שסופו לאכול הכל אן זה בורר. תני, אין בוררין ולא טוחנין ולא מרקדיין. הבורר הטוחן המרקיד בשבת נסקל. ביום טוב סופג את הארבעים. והא תנינן, ב"ה אומרים. בורר ב"ט כדרכו בחיקו ובתמחוי? א"ר חנינא ענתונייא. הברייתא שאוסרת, דרבן גמליאל היא. דרבן גמליאל אומר. אף מדיח ושולה. אבל לברור ללא שינוי אסור. והא תנינן, של בית רבן גמליאל היו שוחקים את הפילפלים בריחיים שלהן. וכי לדעת ר"ג, מותר לטחון ואסור לבורר? אמר ר' יוסי בשם רבי אילא, לא התירו בית ר"ג טחינה כדרכה, אלא בשינוי עשו. ומנין שאין בוררין ולא טוחנין ולא מרקדיין? אמר רבי יוסי בשם רבי שמעון בן לקיש. דכתיב [שמות יב טז יז] כל מלאכה לא יעשה בהם וכו' ושמרתם את המצות. כל מלאכה עד ושמרתם את המצות אסורה. מלישה והילך שנותן מים וצריך לשמור שלא יחמיצו מותר ביו"ט. תני רבי יוסה בעי. אם כך, למה היה צריך את הפסוק אך אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו יעשה לכם להתיר בישול? ר' יוסה לא אמר כן. אלא אמר ר' יוסה בשם רבי שמעון בן לקיש [שמות יב טז יז] אך אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו יעשה לכם. עד ושמרתם את המצות. דמלישה והילך שנותן מים וצריך לשמור שלא יחמיצו מותר ביו"ט לצורך אוכל נפש. אבל ברירה וטחינה אסור. תני חזקיה ופליג. דתני חזקיה. אך, הוא, לבדו. הרי אלו שלושה מיעוטיין. שלא לקצור ולא לטחון ולא להרקיד ביום טוב. אבל לברור מותר. רבי זעירא ורב חייה בר אשי אמרו בשם שמואל. המשמר חייב משום בורר. אמר רבי זעירא לא מסתברא דא אלא משום מרקד. רבי יונה ורבי יוסה תריהון אמרין, בקדמיתא הוינן אמרין יאות אמר רבי זעירא. ומה המרקד, קמח מלמעלן וסולת מלמטן. אף המשמר יין מלמטן ושמרין מלמעלן. ולא הוינן אמרין כלום, דעל כרחך משמר כבורר. כיוון שמצאנו שהותר ברירה מכללה ביו"ט. ומצאנו שהותר שימור מכללו ביו"ט. הותר ברירה דתנן, בורר כדרכו בחיקו ובתמחוי. והותר שימור דתנן, אף נותנין לתלויה ביום טוב. ולא מצאנו שהותר הרקדה. דאמר רבי חנינא בן יסא בשם רב יהודה אין שונין לסגן פעם שניה את הקמח, אבל מרקדיין לאחורי הנפה. הא כדרכו, אסור לרקד. אין תימר שמשמר חייב משום מרקד, יהא אסור. א"ר יוסה בי רבי בון. ודלא כרבי יודה. דתני בשם ר' יודה. אף במכשירי אוכל נפש התירו. וכ"ש שהרקדה מותר. אבל עדין בעיית דא מילתא. מהו לשנות לנפות פעם שניה את הקמח לאחורי הנפה כרבנן? :

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ביצה

פרק א הלכה יא

מתני': בית שמאי אומרים, אין משלחין ביום טוב אלא מנות. ובית הלל אומרין, משלחין בהמה חיה ועוף חייין ושחוטין. משלחין יינות ושמינים וסלתים. אבל לא תבואה. ר"ש מתיר בתבואה:

גמ': תנן, בית שמאי אומרים, אין משלחין ביום טוב אלא מנות שמוכנות לאכילה. וקשיא על דב"ש. ירך גדולה מותר לשלחה אף שודאי לא יכול לאכלה כולה ביו"ט. גדי קטן אסור לשלחו אף שיכול להכינו ולאכלו כולו ביו"ט? א"ר יודן [דף ט עמוד א] לא מסתברא שמה שב"ש אסרו לשלוח גדי זה רק בטוענו לגדי על כתפו דהוי טרחה יתירה, אבל אם היה מושכו והולך מותר, דמה בין מושכו להוליכו לחבירו, מה בין מושכו להשקותו? ר' הושעיה רבה אמר לר' יודן נשייא, שמעת מאביך תרנגולת מותר לטלטלה? א"ל מה הקושיה? אם היתה מוכנת לשחיטה מותרת, ואם לאו אסורה. ואין כל תרנגולין מוכנין לשחיטה? לא כן צריכה האם אפילו אינה מוכנת לעומדת לגדל ביצים יהיה מותר? אמרה לו שמונת בלחישא, א"ל למה את אומרה לי בלחישא? א"ל כשם ששמעתי בלחישא כך אני אומרה לך בלחישא שלא רצו לפרסם שלא יזלזלו במוקצה. תני משלחין חטים שהן מאכל עסיסיות מין תבשיל עם חטים שלמות, פול שהוא מאכל נדיות, שעורים שהן מאכל בהמה, דכן תני משם ר"ש כתיב [שמות יב טז] אך אשר יעשה לכל נפש הוא לבדו יעשה לכם. אף נפשות בהמה בכלל. אתיא דר"ש כשיטת ר' עקיבה רבו. כמה דר' עקיבה אמר, לכל נפש אף נפשות בהמה בכלל, כן ר"ש אומר לכל נפש אף נפשות בהמה בכלל

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ביצה

פרק א הלכה יב

מתני': משלחין כלים בין תפורין בין שאינן תפורין, אף על פי שאין לצורך המועד. אבל לא סנדל מסומר ולא מנעל שאינו תפור. רבי יהודה אומר, אף לא מנעל לבן, מפני שצריך אומן. זה הכלל, כל שניאותין בו ביום טוב, משלחין אותו:

גמ': **תנן, רבי יהודה אומר, אף לא מנעל לבן** שדרך הגויים היה לצאת במנעל לבן וישראל בשחור, **מפני שצריך אומן. וכי כדי להשחיר את הנעל צריך אומן? הרי כל אחד יכול להשחיר בעצמו. אלא כיני מתניתא מפני שהוא צריך ביצת אומן. תני אין מפרקין את המנעל מעל האמוס ב"ט, אבל מפרקין את המנעל מן האמוס בחולו של מועד.** מתני' דר' אליעזר דתנינן תמן, מנעל על האמוס, ר' אליעזר מטהר שכל עוד שלא הורידו מהאמוס אינו נחשב כלי, וחכמים מטמאין. דברי הכל היא, שנייא היא הכא שהוא כמכשיר כלי ב"ט. מהו להעמיד חלב ב"ט? אם אומר את כן, אף הוא חולב ומעמיד מ"ט לחול. תני ר' חלפתא בן שאול. תכשיטין אסור לשלחן דורון ב"ט. אמר רבי מונא. לא אמרו אלא לשלחן, הא ללבשן בבית מותר. **שאם היה אסור ללובשם, פשיטא שאסור לשלחם שהרי הם מוקצים. אן מכאן ראייה. דתני, מטלטלין את השופר להשקות בו את התינוק. ואת הפנקס ואת הקרקש שמשקשים בו לתינוק. ואת המראה לכסות בהן את הכלים. מכאן שכלי שמלאכתו לאיסור, מותר לצורך גופו ומקומו. לכן אף אם אסור היה ללובשם, היה צריך לאמר שאסור לשלחם אף שיכול להשתמש בהם לצורך גופם.** א"ר בון. מתניתא אמרה שאסור ללובשן. דתנינן. כל שניאותין בו ביום טוב, משלחין אותן. אם אומר את שמותר ללובשן, יהא מותר לשלחן. והא דא דתני מטלטלין את השופר להשקות את התינוק. ואת הקרקש ואת המראה לכסות בהן את הכלים. **משמע שאף כלים שהם מוקצים מותר להשתמש בהם לצורך גופם. ואף תכשיט כיוון שיכול להשתמש לצורך גופו ונהנה, למה אסור לשלחו? מה שהתירו את אלו, בשיש עליהן תואר כלי. אבל תכשיט שאן שם כלי עליו, אסור.** [דף ט עמוד ב] עד כדון תכשיטין של זהב, אסור לצאת שמא תשלוף להראות לחברותיה. ואפילו תכשיטין של כסף? אמרין בשם רבי ירמיה אסור. ואמרין בשם רבי ירמיה מותר. **הכיצד? א"ר חזקיה. אנא ידע רישא וסיפא של העניין ואך נוצרו שני הדעות,** טליין דקיקין *ילדות קטנות* הויין מתרביין בדרתיה דרבי ירמיה שהיו יוצאות בתכשיטי כסף. אתא ושאל לרבי זעירא. א"ל, לא תיסור ולא תישר

הדרן עלך פרק ביצה שנולדה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ביצה

פרק ב הלכה א

מתני': יום טוב שחל להיות ערב שבת, לא יבשל בתחילה מ"ט לשבת. אבל מבשל הוא ל"ט, ואם הותיר הותיר לשבת. ועושה תבשיל מערב י"ט, וסומך עליו לשבת. בית שמאי אומרים שני תבשילים, ובית הלל אומרים תבשיל אחד. ומודין בדג וביצה שעליו שהן שני תבשילין. אכלו או שאבד, לא יבשל עליו בתחילה. שייר הימינו כל שהוא. סומך עליו לשבת:

גמ': כתיב [שמות טז כג] את אשר תאפו אפו ואת אשר תבשלו בשלו. ר' אליעזר אומר, אופין על האפוי ומבשלין על המבושל. ר' יהושע אומר, אופין ומבשלין על המבושל. מה טעמא דר' אליעזר? **דכתיב את אשר תאפו אפו ואת אשר תבשלו בשלו.** מ"ט דר' יהושע? את אשר תאפו ואת אשר תבשלו בשלו ו' **מוסיף על עניין ראשון.** א"ר אליעזר, אתיא כמאן דאמר, במרה ניתנה השבת **דכתיב[שמות טו כה] שם שם לו חוק ומשפט ושם נסהו.** אם כך למה היה צריך באלוש לחזור

ולצוות על השבת? כדכתיב[שמות טו כג] הוא אשר דיבר ה' שבתון שבת קדש לה' מחר, את אשר תאפו וכ"ו. כנראה כדי ללמד על עירוב תבשילים. ברם כמ"ד באלוש ניתנה השבת, עומדין באלוש ומזהירין באלוש על הלכות שבת, ואין מקור לעירוב תבשילין. איתא חמי, לבשל מיו"ט לשבת מדבר תורה הוא אסור, ועירובי תבשילין שהוא מדרבנן והפסוק רק אסמכתא מתירין? א"ר אבהו, בדין היה שיהו אופין ומבשלין מיו"ט לשבת שלא אסרה תורה אלא להכין מיו"ט לחו"ל, ולמה אסרו חכמים לבשל ללא עירוב תבשילים? דאם אומר את כן אף הוא אופה ומבשל מיו"ט לחול. איתא חמי, מציעין את המיטות מיו"ט לשבת, ואין אופין ומבשלין מיו"ט לשבת? א"ר אילא ולמה מציעין מיו"ט לשבת ולא חששו שיזלזלו ביו"ט? שהרי מציעין את המיטות מלילי שבת לשבת. וכיוון שאף בשבת מותר אם יראו שמותר להציע את המיטה ביו"ט לצורך שבת לא יבואו לזלזל ביו"ט, ולא התירו שיאפו או יבשלו מיו"ט לשבת שכן אין אופין ומבשלין מלילי שבת לשבת. וכיוון שרואים שמותר לבשל מיו"ט לשבת יזלזלו ביו"ט. תנן, אבל מבשל הוא ליו"ט, ואם הותר הותר לשבת. אמר ר' כהנא בריה דר' חייה בר אבא, ובלבד שלא יערים. תנן התם, עיסת הכלבים. בזמן שהרועים אוכלין ממנה. חייבת בחלה, ומערבין בה, ומשתתפין בה, ומברכין עליה, ומזמנין עליה, ונעשית ביו"ט. וכי מפני שאוכל ממנה מעט אף שרובה לכלבים מותר לאפותה ביו"ט? דר"ש בן אלעזר היא, דתני [דף י עמוד א] אין עושין מיו"ט למוצאי י"ט, אבל ממלא היא אשה קדירה בשר אף על פי שאינו אוכל ממנו אלא חתיכה אחת. קומקום של חמין, אף על פי שאינו שותה ממנו אלא כוס אחד, אבל פת אינה אופה אלא צורכה. תני ר"ש בן אלעזר אומר, ממלאה היא אשה את התנור פת, מפני שהפת יפה בשעה שהתנור מלא. דרש רב חונה כהדא דר"ש בן אלעזר. דרש ר' יוחנן לטיבראי, כהדא דר"ש בן אלעזר. הוה דרש להון להלכה, ואינון סברין לעובדא למעשה. אית דבעי מימר לעובדא דרש להון. אתון ושאלון ליה, ודרש להון שזה רק להלכה. חזר ודרש להון ולא ידעין אין להלכה אין לעובדא. א"ר אבא בר זבדי, הורי רבי אבהו כהדא דר"ש בן אלעזר. אמר ר' חייא בשם רבי יוחנן, המניח עירוב צ"ל עלי ועל מי שלא עירב. הרי שלא עירב, אחרים שעירבו מותרים לעשות לו משלו. אמר ר' זריקן בשם ר' זעירה, דווקא במזכה להן משלו, דאי לא כן, נמצאו עושין לו משלו. לא עירב ולא עירבו לו אחרים מה יעשה? ר' יצחק אומר, צולה לו דגה. רב חונה אמר, מחמם לו חמין. שמואל אמר, מדליק לו את הנר. תני ר' חייה, ממלא לו חבית של מים, ומדליק לו את הנר. מעשה באחד שהדיר את בנו לת"ת שגדר שלא ישתמש בו כדי שיהיה פנוי ללמוד, ובא מעשה לפני רבי יוסי בן חלפתא, והתיר לו לבן למלאות לאביו חבית של מים ולהדליק לו את הנר. רבי חייה רבה עלה לביתו, אמרין ליה, אנשינן מערבה. אמר לון, אית הכא טלופחין מן איתמל? אמרין ליה, אין. וסמך עליהם משום עירוב. הדא אמרה שהלכה כב"ה שלעירוב די אפילו מין אחד. אין מכאן ראייה שאולי אית הוה בהון תרדין. הדא אמרה אף על פי שאין בהן כזית. דקס"ד שהיו עדשים בודדות. אית הוה בהון שיעורה. הדא אמרה שאינו צריך להתנות כשמבשל ולאמר שתבשיל זה יהיה לעירוב. אמר רב חסדא, אין מכאן ראייה לפי שיתכן שתני קבוע היה לו לרבי חייה הגדול שאם לא יניחו בני ביתו עירוב תבשילין, יוכל לסמוך על כל תבשיל שימצא משום עירוב. תנן, בית שמאי אומרים שני תבשילים, ובית הלל אומרים תבשיל אחד. ומודין בדג וביצה שעליו שהן שני תבשילין. תני אמר ר"ש בן אלעזר, מודין ב"ש לבית הלל שצריך שני תבשילין, על מה נחלקו? על הדגה ועל הביצה שיש עליה. שבת שמאי אומרים, תבשיל אחד, ובית הלל אומרים, שני תבשילין. הכל מודין, שאם פירפר ביצה על גבי המליח, או שחיתך קפלוט תחת הדג, או שבישל שני מינין בקדירה, שהן שני תבשילין, והלכה כדברי התלמיד רשב"א בשיטת ב"ה. רב אמר, אומר אני, אין פחות מכזית קס"ד כזית לכל אחד ואחד. לית הדא פליגא על רבי יוחנן? דרבי יוחנן אמר, עלי ועל מי שלא עירב ולא יתכן שיהיה כזית לכל אחד. מתני' מסייעא לרבי יוחנן דתנן, עירוב, תחילתו וסופו אין לו שיעור. י"ט שחל להיות בע"ש, אין מערבין לצורך שבת, לא בחצירות ולא בתחומין דברי ר"מ. וחכ"א, מערבין בחצירות ואין מערבין בתחומין. מערבין בחצירות שכן את מתיר לו דבר שהוא מותר לו. ואין מערבין בתחומין, שכן את מתיר לו דבר שהוא אסור לו. אית תני תני ומחלף וסובר שעירוב תחומין מותר שכולו מדרבנן ועירוב חצרות אסור שיעקרו הינו רה"ר מהתורה. א"ר אלעזר הואיל והן תנייא ומחלף, צריכין אנן מיחוש. אמר רבי ירמיה בשם רבי זעירה [דף י עמוד ב] מאן דעבד טבאות, מערב גם עירוב חצרות מן איתמל. א"ר יודן, הדא דאת אמר, בשלא עשה לו עירובי תבשילין. אבל אם עשה לו עירובי תבשילין מותר לערב כמו שמותר לבשל. רבי יוסה בי רבי בון בעי, ועירובי תבשילין מתירין את המחיצות?

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ביצה

פרק ב הלכה ב

מתני': חל יו"ט להיות אחר שבת ומצווה להטהר ברגל, בית שמאי אומרים, מטבילין את הכל מלפני השבת. ובית הלל אומרים כלים מלפני השבת, ואדם בשבת דמחזי כמקר:

גמ': מתני' בכלים גדולים שאן דרך לשאוב בהם. אבל בכלים קטנים, מערים עליהן ומטבילין. כדתני רבי הושעיה, ממלא הוא אדם כלי טמא מן הבור, ומערים עליו ומטבילו. תני, נפל דליו לתוך הבור, מערים עליהן ומטבילין. תרין אמורין פליגי במה התירו להערים, חד אמר, בכלים שניטמאו באב הטומאה. וחורנה אמר, בכלים שניטמאו בוולד הטומאה. מתיב מ"ד בוולד הטומאה למ"ד באב הטומאה, בשלמא אם נטמא בולד הטומאה שאינו צריך הערב שמש מטבילו ומשתמש בו והוי צורך יו"ט. אבל אם נטמא באב הטומאה הרי אפילו בחול יהא טעון הערב שמש. ואינו יכול להשתמש בו ביו"ט ולמה התירו הרי נמצא מכין מיו"ט לחול? א"ל ברוצה לישתמש בהן חולין בטהרה. כל מחוייבי טבילות, טובלין כדרך בתשעה באב וביה"כ. א"ר חנניה סגן הכהנים. כד"י הוא ביתו של אלקינו שיאבדו עליו טבילה אחת. דרש רבי לוי, כהדא דרבי חנניה סגן הכהנים: **תנן**, ואדם בשבת. שכן אדם טובל לקירוי' להתקרב בשבת

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ביצה

פרק ב הלכה ג

מתני': ושוי'ן שמשיקין את המים בכלי אבן לטהרה, אבל לא מטבילין. מטבילין מגב לגב, ומחבורה לחבורה ביו"ט:

גמ': מתניתה דלא כרבי, דתני, אין מטבילין כלי על גב מימיו ביו"ט, ואין משיקין את המים בכלי אבן לטהרה בשבת דברי רבי. וחכ"א, מטבילין כלי ע"ג מימיו ביו"ט, ומשיקין את המים בכלי אבן לטהרה בשבת. לא אמר אלא בשל אבן, הא בשל [דף יא עמוד א] עץ לא שכלי עץ נטמא מהמים וכשמשיקו נטהר ואסור. כיצד מגב לגב? רצה לעשות עיסתו בטהרה והטביל כליו לצורך כך ונמלך ורוצה להשתמש בהם ע"ג גיתו לצורך שימוש בגת, או גיתו על גבי עיסתו, מטביל את כליו. כיצד מחבורה לחבורה? היה אוכל עם חבורה זו, ונמלך לוכל עם חבורה אחרת, טובל.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ביצה

פרק ב הלכה ד

מתני': בית שמאי אומרים, מביאין שלמים ואין סומכין עליהן, אבל לא עולות. ובית הלל אומרים, מביאין שלמים ועולות וסומכין עליהן:

גמ': ב"ש אומרים, הותרה סמיכה שלא כדרכה. וב"ה אומרים, לא הותרה סמיכה שלא כדרכה. איזו היא שלא כדרכה? מאתמול. אמר ר' זעירה, כל עמא מודיי באשם מצורע שסמך עליו מאתמול, לא יצא שהרי לא הגיעה זמנו, וגם עדיין היה טמא. שלמי נדבה שסמך עליהן מאתמול, יצא שכל יום הוא זמנם. מה פליגי? בשלמי חגיגה. ב"ש עבדין לון כשלמי נדבה, בית הלל עבדין לון כאשם מצורע. א"ר יסי, הן דאת אמר, אשם מצורע שסמך עליו מאתמול לא יצא, דווקא שהקריבו בזמנו שלא היה ראוי וגם היה טמא, אבל אם עבר זמנו נעשה כשלמי נדבה. תני, אמרו ב"ה לב"ש, מה אם בשעה בשבת שאני אוסר להדיוט, הרי אני מתיר לגבוה שמקריבים בשבת. בשעה יו"ט שהוא מותר להדיוט, אינו דין שנתיר לגבוה ולמה אתם אוסרים להביא עולת ראייה? אמרו להן בית שמאי, והרי נדרים ונדבות יוכיחו, שיו"ט מותר להדיוט, ואף אתם מודים שהם נדרים ונדבות אסורין שהם לגבוה. אמרו להן בית

הלל, לא אם אמרתם בנדורים ונדבות, שאין זמן קבוע. תאמרו בחגיגה שזמנה קבוע? אמרו להן בית שמאי, אף חגיגה אין זמנה קבוע, שאם לא חג בראשון חוגג בשני, לא חג בשני חוגג בשלישי. אמרו להן בית הלל, חגיגה זמנה קבוע. שאם לא חג ברגל אינו יכול לחוג אחר הרגל. אמרו להן ב"ש, והלא כבר נאמר [שמות יב טז] אך אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו יעשה לכם. **ולא עולות שאינם אוכל נפש.** אמרו להן ב"ה, משם ראייה? לכם **אם אינו אוכל נפש** אינו נעשה, אבל נעשה הוא לגבוה. אבא שאול אמרו טעם אחר. מה אם בשעה שכירתך סתומה, כירת רבך פתוחה. בשעה שכירתך פתוחה, אינו דין שתהא כירת רבך פתוחה? ד"א, אינו דין שיהא שולחך מלא ושולחן קונך ריקם. א"ר יוסי בי ר' בון, רשב"ל הוה עבר קומי סדרא, ושמע קלהון קראיי ההן פסוקא [דברי הימים א כט כא] ויזבחו ליי' זבחים ויעלו עולות ליי' למחרת היום ההוא פרים אלף. אמר. מאן דמפסק לה ואומר ויזבחו ליי' זבחים ויעלו עולות ליי'. בחג השבועות. **למחרת היום ההוא פרים אלף. כב"ה שבחג הקריבו עולות.** מאן דקרי כולה, כב"ש **שהכל קרב למחרת החג.** ניחא עולות למחרת היום, ושלמים למחרת היום? **וכי אין שלמים באין ביו"ט כבית שמי?** א"ר יוסי בי ר' בון, דוד מת באותו עצרת, והיו כל ישראל אוננין, והקריבו למחר. מעשה בהלל הזקן [דף יא עמוד ב] שהביא עולתו לעזרה וסמך עליה, וחברו עליו תלמידי שמי, התחיל מכשכש בזנבה, אמר לון ראו נקיבה היא ושלמים הבאתיה, והפליג בדברים והלכו להן. לאחר ימים גברה ידן של ב"ש, ובקשו לקבוע הלכה כדבריהן. והיה שם בבא בן בוטי, מתלמידי בית שמאי, שהיה יודע שהלכה כבית הלל. פעם אחת נכנס לעזרה ומצא אותה שוממת. אמר ישמו בתיהן של אלו שהשימו בית אלהינו. מה עשה? שלח והביא שלשת אלפים צאן מצאן קדר, וביקרו ממומין והעמידן בהר הבית. אמר להן שמעוני אחיי בית ישראל, כל מי שהוא רוצה יביא עולות, יביא ויסמוך. יביא שלמים, יביא ויסמוך. באותה שעה נקבעה הלכה כבית הלל, ולא אמר אדם דבר. א"ר יצחק בר אלעזר, הדא כסא, בשירותא בעייתא מוליי קסמא כדי לחמם כוס בתחילה צריך הרבה עצים **דקיסה מיניה וביה** אחר שהוא כבר חם די במעט עצים כדי לשמר חומו, **כך בבא בן בוטא פעל מיד אבל כבר היתה נקבעת ההלכה כב"ש היה קשה לשנות.** כל גומרא דלא כווייה בשעתה לא כווייה כל גחלת שלא שורפת בתחילתה שוב אינה שורפת שהחום הולך ופוחת לכן בבא בן בוטי פעל מיד. שוב מעשה באחד מתלמידי הלל, שהביא עולתו לעזרה וסמך עליה, וראהו אחד מתלמידי שמאי. א"ל מה זו סמיכה? א"ל מה זו שתיקה? שיתקו בניזיפה והלך לו

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ביצה

פרק ב הלכה ה

מתני': ב"ש אומרים, לא יחם אדם חמין לרגליו אלא א"כ היו ראויין לשתייה. ובית הלל מתירין. ועושה מדורה ומתחמם כנגדה:

גמ': תנן, **ועושה מדורה ומתחמם כנגדה.** פתר לה תרין פתרין, **אם נפרש דעל דעתין דב"ש מה שנאמר ברישא לא יחם אדם חמין לרגליו אלא א"כ היו ראויין לשתייה** שהכוונה והוא ששתה מהן. ומה שנאמר שב"ה מתירין, הכוונה שעל דעתין דב"ה והן שיהו ראויין לשתייה **אבל אינו חייב לשותות.** **אם כך מה שנאמר בסיפא** ועושה מדורה ומתחמם כנגדה, דברי הכל, והוא שיהא קומקום כנגד המדורה. פתר לה פתר אחרן, **אם נפרש ברישא כפשוטו שלב"ש לא יחם אדם חמין לרגליו אלא א"כ היו ראויין לשתייה אבל לא צריך שישתה ממנו ב"ה מתירין.** **אם כך מה שנאמר ובסיפא ועושה מדורה ומתחמם כנגדה,** על דעתהון דבית שמאי והוא שיהא קומקום כנגד המדורה, על דעתון דבית הלל אפילו אין הקומקום כנגד המדורה. חמין שהוחמו ב"ט, וכן המים שהוחמו מערב שבת לשבת, רב ושמואל, חד אמר מרחיץ בהן פניו ידיו ורגליו. וחורנה אמר, מרחיץ בהן גופו איברים איברים. ולא ידעין מאן אמר דא ומאן אמר דא. מן מה דתני שמואל, מרחיץ בהם פניו ידיו ורגליו, הוי רב דו אמר מרחיץ בהן גופו איברים איברים. חד פיליסופיס שאל לבר קפרא, אבלט שאל ללוי סריסא, מותר לשתות ואסור לרחוץ? א"ל אם תראה סריס מתחבק עם אשתך, שמא אינו רע לך? א"ל, אין. א"ל ומכי הוא לך כלום? א"ל שלא תתפרץ תתרגל ותלך גם למי שאנו סריס. א"ל, אף הכא שלא יתפרצו ויחממו מים

סו. כיון שיצא, אמרו לו תלמידיו, רבנו, לזה דחיתה בקנה, לנו מה את משיב? אמר להן, והלא כבר נאמר אך אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו יעשה לכם.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ביצה

פרק ב הלכה ו

מתני': שלשה דברים רבן גמליאל מחמיר כדברי בית שמאי. אין טומנין את החמין מיום טוב לשבת, ואין זוקפין את המנורה ביום טוב, ואין אופין פיתן [דף יב עמוד א] גריצות אלא רקיקין. אמר רבן גמליאל, מימיהן של בית אבא לא היו אופין פיתן גריצות, אלא רקיקין. אמרו לו, מה נעשה לבית אביך, שהיו מחמירין על עצמן, ומקילין על כל ישראל להיות אופין פיתן גריצות וחרין:

גמ': **תנן, אין טומנין את החמין מיום טוב לשבת.** אבא בר רב חונה אמר, הדא דתימר בשלא עשה לו עירובי תבשילין. אבל אם עשה לו עירובי תבשילין, מותר. **דמה** בין תבשיל ומה בין חמין? מסתמא כמו שתבשיל מותר על ידי עירוב אף חמין יהיה מותר. תבשיל דרכו לוכל ממנו כשמבשל לטעום נמצא נהנה ביו"ט והוי קצת צורך יו"ט. חמין אין דרכו לשתות מהן: **תנן,** ואין זוקפין את המנורה ביו"ט. הדא דאת אמר, במנורה של פרקים. **שב"ש סוברים יש בנין בכלים וב"ה סוברים אין בנין בכלים.** אבל במנורה שאינה של פרקים, לא בדא. כהדא, תלמידיו דר' יוסי הוון יתיבין, נפלת מנרתא קומיהון, והוה כל חד וחד שמיט גרמיה וערק, **שלא רצו להורות לא להיתר ולא לאיסור. תנן,** אין אופין פיתן גריצות אלא רקיקין. מ"ט? מתוך שאת מייגעו אף הוא אינו אופה אלא צורכו. **תנן, אמרו לו, מה נעשה לבית אביך, שהיו מחמירין על עצמן, ומקילין על כל ישראל להיות אופין פיתן גריצות וחרין. מאי משמע דהיי חרי לישנה דגדלות?** ר' אחא שמע לה מן הדא דכתיב [דברים כט כג] מה חרי האף הגדול הזה. ורבנן שמעין לה מן הדא דכתיב [בראשית מט טז] והנה שלשה סלי חורי על ראשי

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ביצה

פרק ב הלכה ז

מתני': אף הוא אמר ג' דברים להקל. מכבדין בין המיטות, ומניחין את המוגמר ביו"ט, ועושין גדי מקולס בלילי פסחים. וחכמים אוסרין:

גמ': של בית רבן גמליאל היו מכבדין בין המיטות. א"ר **אלעזר** בי ר' צדוק, פעמים הרבה אכלתי אצל רבן גמליאל, ולא היו מכבדין בין המיטות. אלא סדינים היו פורשין על גבי הארץ, וכיון שהיו האורחין **נכנסים,** היו קופלין אותן. אמרו לו, א"כ אף בשבת מותרין לעשות כן. של בית רבן גמליאל היו מכניסין את המגמר במגופה. א"ר אלעזר בי ר' צדוק, פעמים הרבה אכלתי אצל רבן גמליאל, ולא היו מכניסין את המגמר במגופה. אלא פרדיסקים בקבוקי ברזל עם פקק היו מעשנין מערב יו"ט, וכיון שהיו האורחין נכנסים, היו פותחין אותן. אמרו לו, א"כ אף בשבת מותרין לעשות כן. **תנן,** ועושין גדי מקולס בלילי פסחים, וחכמים אוסרין. אי זהו גדי מקולס? כולו צלי, ראשו על כרעיו ועל קרבו שלק מקצת ובישל מקצת, אין זה גדי מקולס. מכניסין גדי מקולס בלילי יו"ט הראשון של חג סוכות, ובלילי יום טוב האחרון של פסח. מכניסין עגל מקולס בלילי יו"ט הראשון של פסח, אבל לא גדי מקולס. תני, א"ר יוסה, תודוס איש רומי הנהיג על אנשי רומי, שיהו אוכלין גדיים מקולסין בלילי פסחים. שלחו חכמים ואמרו לו, אילולא שאת תודוס לא היינו מנדין אותך? מהו תודוס מה חשיבותו? א"ר חנניה, דהוה משלח פרנסתהון דרבנן, לא נמצאת מביא את הרבים לידי אכילת קדשים בחוץ? שכל המביא את הרבים לידי אכילת קדשים בחוץ, צריך נידוי

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ביצה

פרק ב הלכה ח

[דף יב עמוד ב] מתני': ג' דברים ר' אלעזר בן עזריה מתיר, וחכמים אוסרין. פרתו יוצאה ברצועה שבין קרניה, ומקרדין את הבהמה בי"ט, ושוחקין את הפילפלין בריחים שלהן. ר' יהודה אומר, אין מקרדין את הבהמה מפני שהוא עושה חבורה, אבל מקרצפין. וחכמים אומרים, אין מקרדין אף לא מקרצפין:

גמ': תנן, פרתו יוצאה ברצועה שבין קרניה. רבי אבא ורבי שמואל תריהון אמרין. לדברי חכמים, רצועה בן קרניה אפילו להימשך בה אסור שמא יפול. אמר ר' אבא בשם שמואל. אם היתה קרניה קדוחה, מותר. א"ר יוסי. קשייתה קומי ר' אבא. והרי זו שמירה יתרה? ומר לא תנינן למדתנו אלא הנאקה בחטם. שרק לה התירו לצאת בחתם, ולאחרים הוה שמירה יתירה ואסור? אמר רבי זעירא בשם שמואל. שור שעיסוקו רע, יוצא בפרומביא שלו. ורבותינו שבגולה נהגו כן. רבי אילא ורב יהודה אמרו בשם שמעון בר חייא. כלב יוצא בסוגר שלו סביב פיו. אם לחכות שלא יאכל בו, אסור שאן זה שמירה. אם בשביל שלא לאכול אפסרו, מותר. תנן, פרתו של ראב"ע וכ"ו. גניבה אמר. הלכה היה מלמד ובא. אבל לא עשה כך. וכי על הדא תנן שלא ברצון חכמים? די היה לאמר שחכמים חולקים עליו. תני רבי יודה בר פזי דברדלייה. אמרו לו. או עמוד מבינותינו, או העבר רצועה מבין קרניה. אמר רבי יוסי בי רבי בון [דף לג עמוד א] אף שרק הורה, שיך לאמר שלא ברצון חכמים לפי שהיה מתריס כנגדן. רבי חנניה אמר. לא היה מתריס אלא פעם אחת יצאת, והשחירו שיניו מן הצומות. רבי אידי דחוטריה אמר. לא פרתו, אלא אשתו הייתה שיצאה במה שאסרו חכמים. ומנין שאשתו קרויה עגלה? דכתיב[שופטים יד יח] לולא חרשתם בעגלתי לא מצאתם חידתי. תמן אמרין פרת שכינתו היתה. ויש אדם נענש על שכינתו? אמר רבי קיריס דאירמא. ללמדך שכל מי שהוא ספיקא בידו למחות ואינו ממחה, קלקלתו תלויה בו. אי זהו הקירוד? אלו הקטנים שהשינים שלהם צפופים ועשויים ברזל שהן עושין חבורה. אי זהו קירצוף? אלו הגדולים שהשינים שלהם עשויות עץ שאינן עושין חבורה. וחכ"א, אין מקרדין אף לא מקרצפין. אין מקרדין, שלא יבואו לידי חבורה. ולא מקרצפין, שלא יבואו לידי תלישה. של בית ר"ג היו שוחקין את הפילפלין בריחיים שלהן. א"ר אלעזר בי רבי צדוק, פעם אחת אכל אבא אצל ר"ג, והביאו לפניו אינגירין ובתוכן פילפלין שחוקים. כיון שטעמן, משך ידו מהן. אמר לו ר"ג, אל תחוש להם, מערב י"ט הן שחוקין. ויעשה רבי צדוק כשוגג אצל רבן גמליאל ויאכל שהרי ר"ג מתיר זה לא יותר גרוע ממי שעשה בשוגג שמותר? אלא שלא להתיר מלאכה על ידי ר"ג. שאם יראו שאוכל יחשבו שהלכה כר"ג שמותר

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ביצה

פרק ב הלכה ט

[דף יג עמוד א] מתני' הריחיים של פילפלין טמאה משום ג' כלים, משום כלי קיבול, ומשום כלי מתכות, ומשום כברה:

גמ': התחתון משום כלי קיבול, והעליון משום כלי מתכות, והאמצעית משום כברה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ביצה

פרק ב הלכה י

מתני': עגלה של קטן, טמאה מדרס, ניטלת בשבת, ואינה נגררת ע"ג הכלים. רבי יהודה אומר, כל הכלים אינן נגררין, חוץ מן העגלה מפני שהיא כובשת:

גמ': תני, לא יגרר אדם את המטה ואת הכסא ואת הספסל ואת הקתדרה מפני שהוא עושה חריץ. ור"ש מתיר דטלטול מהצד לאו שמי טלטול. אמר ר' אבא בשם רבי הונא ור' חגי אמרה בשם ר' זעירא ור' יוסה אמרה בשם רבי אילא. מודין חכמים לר"ש בכסא שרגליו משוקעות בטיט שמותר לטלטלו. שאן הגומא מתקיימת בעפר תיחוח. כמה דאת אמר מותר לטלטלו. ודכוותה מותר להחזירו שאן החריץ שעושה בעפר תיחוח נחשב חריץ. א"ר יוסי אף אנן תנינן. פגה שטמנה בתבן וחררה שטמנה בגחלים וכבו, אם היו מקצתן מגולין ניטלין בשבת. אף שמזיז עפר, כיוון שהגומא לא מתקיימת. א"ר יוסה בי רבי בון. אן כאן ראייה שבעפר תיחוח מותר. שאפשר שהמשנה כר"ש היא דאמר דבר שאינו מתכוון מותר. א"ר יוסי מתניתין אמרה שאסור אף בעפר תיחוח. דתנן, כל הכלים אינן נגררין חוץ מן העגלה מפני שהיא כובשת. ולא חילקו בן עפר תיחוח לעפר שאינו תיחוח.

הדרן עלך פרק יום טוב

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ביצה

פרק ג הלכה א

מתני': אין צדין דגים מן הביברין ואין נותנין לפנייהם מזונות. אבל צדין חיה ועוף מן הביברין ונותנין לפנייהן מזונות. רשב"ג אומר, לא כל הביברין שוין, זה הכלל. כל המחוסר צידה אסור, ושאינו מחוסר צידה מותר

[דף יג עמוד ב] גמ': תנן, אין צדין ביו"ט דגים מן הביברין ואין נותנין לפנייהם מזונות. אבל צדין חיה ועוף מן הביברין. משמע שחיה ועוף המצויים בביבר נחשבים כבר ניצודים. ולכן מותר לצוד מתוך הביבר. ומכאן שהמכניס חיה ועוף לביבר הרי זה צד ואסור. א"ר חיינא מתניתין דלא כר' יהודה. דתנינן תמן רבי יהודה אומר. הצד צפור על ידי שהכניסה למגדל וצבי לבית חייב. הא לגינה ולביברין פטור. משמע שהמכניס צבי לביבר לא נחשב צד. ולכן הצד צבי מן הביבר נחשב צד. מחלפה שיטתין דרבנן? דתנינן, וחכמים אומרים צפור למגדל וצבי לגינה ולחצר ולביברין. משמע שהמכניס צבי לחצר נחשב צד. ותנינן תמן, אבל צדין חיה ועוף מן הביברין ונותנין לפנייהן מזונות. הא מגינה ומחצר אסור לצוד. משמע שהמכניס צבי לגינה או לחצר לא נחשב צד. כאן בחצר מקורה. כאן בחצר שאינה מקורה. והא תנינן גינה. אית לך מימר גינה מקורה? אלא כאן בגדולה כאן בקטנה. תנן התם. זה הכלל. כל המחוסר צידה אסור. ושאינו מחוסר צידה מותר. ר' עולא אמר. בעון קומי רבי אחא. למה לא ניתני כל המחוסר צידה חייב, ושאינו מחוסר צידה פטור. כמו במשנה במסכת שבת? אמר לון. ולא ביו"ט אן קיימין? דכיוון שאן בו חיוב חטאת, לא שיק לאמר בו חייב ופטור. ולכן אמרו כל המחוסר צידה אסור ושאינו מחוסר צידה מותר. תנן, רשב"ג אומר, לא כל הביברין שוין. זה הכלל. כל המחוסר צידה פטור. ושאינו מחוסר צידה חייב. איזה ביבר מחוסר צידה? א"ר שמואל אחוי דרבי ברכיה. כל שהוא מחוסר נשבים מצודה מחוסר צידה. ושאינו מחוסר נשבים, אינו מחוסר צידה. תנן, שוחטין מן הנגרין מקום שהמים רדודים והרג לא יכול לשחות, ואין שוחטין לא מן המכמרות ולא מן המצודות שניצוד ביו"ט. אמר רבי יוסי בר בון בשם רבי אמי. מה שאסור זה מצדתא דשיתא גדולות. אמר שמואל צד הוא בפיתם חבית. רב אמר. סכרא דנהרא שרי. א"ר יודן, כההיא שסתם הפתחים בטסים, שאן שום אפשרות לדג לברוח.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ביצה

פרק ג הלכה ב

מתני': מצודות חיה ועופות ודגים שעשאן מערב י"ט לא יטול מהן ביו"ט, אלא א"כ ידוע שניצודו מבעוד יום. מעשה בעכו"ם א' שהביא דגים לר"ג, ואמר ר"ג, מותרין הן אלא שאין רצוני לקבל הימנו:

גמ': **תנן**. מצודות חיה ועופות ודגים שעשאן מערב י"ט, לא יטול מהן בי"ט, אלא א"כ ידוע שניצודו מבעוד יום. מי מודיע אם ניצודו מבעוד יום? אם נתקלקלה המצודה מבעוד יום, דבר בריא שניצודו מבעוד יום. ואם לא נתקלקלה המצודה מבעוד יום, דבר בריא שלא ניצודו מבעוד יום. אפילו נתקלקלה המצודה מבעוד יום, למה לא נחוש לומר שמא נתקלקלה מעצמה או על ידי חיה אחרת שלא נצודה. ואותם שבמצודה שמא לא ניצודו מבעוד יום. א"ר יוסי בי ר' בון. בפורסה בחורשין שמצויות שם חיות. תדע לך שהוא כן דתנן דגים. ודגים לא במקום שהן מצויין פורשים רשת? אף הכא בפורש מצודה במקום שחיה ועוף מצויין. **תנן**, מעשה שהביא נכרי דגים לר"ג ואמר מותרים הם אלא שאן רצוני לקבלם. סברין מימר, מותרין למחר. אבל באותו יום אסורים משום ספק הכן. רבי חזקיה ורבי עוזיאל בריה דרבי חונייה דברת חוורן אמרו מותרין ממש. סברין מימר ספק הכן התירו. ר' חנניה ור' יונתן תריהון אמרין, ספק הכן אסור. רבי יוחנן אמר, ספק הכן מותר. רבי חייא רובה ורבי שמעון ברבי, חד אמר, העכו"ם צריך הכן. וחרנה אמר, אין העכו"ם צריך הכן. ולא ידעינן מאן אמר דא, ומאן אמר דא. מן מה דרב מיעני איחר מייתי קומיה רבי חייה רובא בשבת. והוא א"ל, הן הוייתא? והוא אמר ליה. שירתה הוות עברא, והוינא אכול מינה תאנים. ממה שרבי חייא לא העיר לרב על כך, הוי הוא דהוא אמר, אין העכו"ם צריך הכן. חד תלמיד מן דרבי סימאי, אזל לאנטויריס כפר של גויים, ואייתון ליה דרמסקינא שזיפים ואכל. חד תלמיד מן דר' יהושע בן לוי אזל לתמן, ואייתו ליה דרמסקינא ולא אכל. ואתא ואמר קומי רביה. א"ל, דהוא נהיג כשיטתיה דרבי סימאי. דרבי סימאי אמר, אין העכו"ם צריך הכן. אמר רבי אבהו בשם ריב"ל. דמדמניות ענבים שנפלו ולא רץ ועדין הם טובים שבכרם הרי אלו אסורות שודאי נפלו היום, שהרי הם נמאסות מהר. אמר רב הונא בשם רב שצים תמרים שבכפים הרי אלו מותרין. שדרכן להשמר שם, וודאי נפלו קדם שבת.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ביצה

פרק ג הלכה ג

[דף יד עמוד א] מתני': בהמה מסוכנת לא ישחוט אלא א"כ ידוע שהוא יכול לוכל ממנה כזית צלי מבעוד יום. ר' עקיבה אומר, אפילו כזית חי מבית טביחתה. שחטה בשדה, לא יביאנה במוט ובמוטה, אבל מביאה בידו איברים איברים:

גמ': אמר רבי אבא בשם רבנן דתמן, שחטה, ואכלו זאיבים בני מיעיה, כשירה. שחזקת בני מיעים לכושר. ולמה לא נחוש לומר שמא היה בהן נקב? חזקת בני מיעים כשירין. **תנן**, שחטה בשדה, לא יביאנה במוט ובמוטה, אבל מביאה אברים אברים. תני אבל מביאה הוא על גב עורה ואף שהעור מוקצה. כיצד הוא עושה? משייר ממנה אבר אחד מחובר לעור ומביאו עמו.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ביצה

פרק ג הלכה ד

מתני': בכור שנפל לבור. ר' יהודה אומר, ירד המומחה ויראה, אם יש בו מום יעלה וישחוט, ואם לאו לא ישחוט. ר"ש אומר, כל שאין מומו ניכר מערב י"ט, אין זה מן המוכן:

גמ': מחלפה שיטתיה דר' יודה? דתנינן תמן, ר' יהודה אומר, אם לא היתה נבילה מערב שבת, אסורה, לפי שאינה מן המוכן, דכיוון דאתקצאי בן השמשות איתקצאי לכולי יומא. והכא הוא אמר הכין שאף שבין שמשות היתה אסורה אם ביו"ט המומחה יראה שיש לה מום מותר לשחטה? ר' יודה כדעתיה. דר' יודה אמר, אין המומחה תורה, וכיוון שהיה בה מום מערב י"ט כבר היא מן המוכן רק צריך תיקון שאסרו חכמים ביו"ט וזה כמו טבל שאם עבר והפריש מותר. רבי חונה אמר בשם רבי אבא, משנתנו

דר' יודה היא, דרבי יודה עבד ראיית בכור כראיית [דף יד עמוד ב] טריפה. כמה דאת אמר תמן , רואין את הטריפה ב"ט, ודכוותה רואין את הבכור ביום טוב. רבי יודן בעי, דמאי מדבריהם, וראיית טריפה מדבריהם, כמה דאת אמר רואין את הטריפה ביום טוב, ודכוותה מפרישין את הדמאי ביום טוב? **תנן, ר"ש אומר, כל שאין מומו ניכר מערב י"ט, אין זה מן המוכן.** אמר ר' אבהו בשם רבי יוסי בן חנינה, **לשיטת ר"ש, כל שמומו ניכר מערב יום טוב ולא התירו מומחה אלא ביום טוב, אין זה מן המוכן.** והא תני, עגל שנולד מן הטריפה ב"ט מותר? **אף שלא היה ראוי בן השמשות** גם לא אגב שחיטת אימו **משמע שר"ש לא סובר דכיוון דאיתקצאי בן השמשות איתקצאי לכולי יומא ולמה בבכור הוא אוסר?** אמר רב חסדא, **עגל עומד ומצפה מתי יוולד ולא מקצה דעתו ממנו. הכא אסור לראות מומים ביו"ט ואינו מצפה מתי יבא מומחה ויראנו והוי מוקצה ומה שאמרה המשנה וראה מומחה, תיפתר, שעבר המומחה וראהו. וכיוון דאתקצאי בן השמשות אסור.** אתא עובדא קומי ר' אימי וסבר מימר, ר' יודה ור' שמעון הלכה כר' יודה. אייתי רב הושעיה מתניתא דבר קפרה מדרומא ותנא, וחכמים אומרים, כל שמומו ניכר מבערב יום טוב, ולא התירו מומחה אלא ביום טוב, אין זה מן המוכן, וקיבלה וחזר ביה. אותו ואת בנו שנפלו לבור, רבי אליעזר אומר, יעלה את הראשון על מנת לשחוט וישחוט, והשני עושין לו פרנסה שלא ימות. ר' יהושע אומר, יעלה את הראשון ע"מ לשחוט ולא ישחוט, ויערים ויעלה את השני, אף על פי שחישב שלא לשחוט אחד מהן מותר. תני, **כיצד מפרישין חלת טומאה ביו"ט של פסח ר' אליעזר אומר, לא תקרא לה שם עד שתאפה.** כיצד יעשה על דעתי דר' אליעזר? שהרי ממה נפשך מתעסק בחלה אחת שלא לצורך כשמכניסה לתנור **מערים ואומר, זו אני רוצה לוכל, וזו אני רוצה לאכול, ואופה את כולה. וכשהוא רודה, אחר כל אחת שרודה מערים ואומר, זו אני רוצה ליישן, זו אני רוצה ליישן, ומשייר אחת בתנור והיא נשרפת. א"ר יהושע, לא זהו חמץ שמזזהרין עליו בבל יראה ובל ימצא. אלא מפרשתה ומנחתה עד הערב, ואם החמיצה החמיצה.** ר' בון בר חייא בעי, מחלפה שיטתיה דרבי אליעזר, תמן באותו ואת בנו הוא אמר, אסור להערים, והכא בהפרשת חלה בטומאה הוא אמר מותר להערים? הכא משום בל יראה ובל ימצא, תמן מה אית לך? מחלפה שיטתיה דר' יהושע, הכא באותו ואת בנו הוא אמר מותר להערים, והכא בחלה הוא אמר אסור להערים? אמר רבי אדי, כאן להעלות בהמה זה רק שבות. וכאן לאפות ביו"ט ח'יוב חטאת מלקות. רבי יוסי בי ר' בון אמר, **תמן באותו ואת בנו התירו כדי לחוס על נכסיהן של ישראל, הכא מה אית לך?** ר' יצחק ור' יאשיה, חד כהדין וחד כהדין.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ביצה

פרק ג הלכה ה

[דף טו עמוד א] מתני': בהמה שמתה, לא יזיזנה ממקומה. מעשה ששאלו את ר"ט עליה ועל החלה שנטמאת ביו"ט, ונכנס לבית המדרש ושאל, אמרו לו, לא יזיזום ממקומן:

גמ': שמואל אמר, טעו ה' זקנים שהורו לר"ט בלוד שאסור שהרי הלכה כר"ש שאמר שמחתכים את הנבלה לכלבים. אמר רב מתנה, בבכור הוה עובדא שאסור לתנו לכלבים. א"ר אבין, מתניתא אמרה כן דתנן, עליה ועל החלה שניטמאת, מה זו קודש אף זו קודש. בעון קומי לוי, מהו לראות את הטריפה בבית אפל? אמר, לאפק לבר צריך להוציא החוצה. רבי אימי בעי, שמענן שאין רואין את הנגעים בבית אפל דכתיב לכל מראה עיני הכהן. וכי שמענן שאין רואין את הטריפה בבית אפל? א"ר יוסה בי רבי בון, לא מטעם הזה ציווה להוציא את הטרפה, אלא שמא תימצא טריפה, ויהא אסור לטלטלה. אתייה דרב מתנה שהעמיד את המשנה בבהמת בכור דמשמע שבחולין מותר כשמואל שפסק כר"ש שאין מוקצה, ודלוי שלא רצה לראות טרפה בבית שמא תמצא טרפה ויהיה אסור להזיזה כרב סובר כר"י שיש מוקצה. רבי אבא ורבי יהודה אמרו בשם שמואל הלכה כרבי יודה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ביצה

פרק ג הלכה ו

מתני': אין נמנין על הבהמה בתחילה בי"ט, אבל נימנין עליה מערב י"ט, ושוחטין ומחלקין ביניהן. רבי יהודה אומר, שוקל אדם בשר כנגד הכלי או כנגד הקופיץ. וחכ"א, אין משגיחין בכף מאזנים כל עיקר:

גמ': **תנן, אין נמנין על הבהמה בתחילה בי"ט**. הא להוסיף מוסיפים. **כגון אם** היו חמשה, נעשין עשרה. תני, לא יאמר אדם לחבירו, הרי אני עמך בסלע, הרי אני עמך בשקל. אבל אומר הוא לו, הרי אני עומד למחצה לשליש ולרביע. רבי חייה רבה ור"ש ברבי שקלו מנה כנגד מנה בבכור. בד"א? בחול, הא ביום טוב אסור, על שם אין משגיחין בכף מאזנים כל עיקר. **תנן, וחכ"א, אין משגיחין בכף מאזנים כל עיקר**. רב אבון ורב יהודה אמרו בשם שמואל [דף טו עמוד ב] אפילו לתלותו בכף מאזנים מפני העכברים אסור. א"ר יוסה בי רבי בון, לא מטעם הזה לא זו הכוונה **למה שאמרו חכמים אן משגיחין במאזניים כל עיקר**, אלא בגין דתנינן, רבי יהודה אומר, שוקל אדם בשר כנגד הכלי או כנגד הקופיץ, וחכמים אומרים, אין משגיחין בכף מאזנים כל עיקר. הא תנייא קדמייא רבי יהודה סבר מימר, משגיחין. **מכאן שמשגיחין הכוונה לשקול בו בכל צורה**. הא לתלותו בכף מאזנים מפני העכברים מותר. תני רשב"ג אומר, אף מפי"ס הוא אדם את עצמו בליטרא, לידע מה הגיע לו. שאם לקח בעומד, רשאי בביתו לשקול בצנעה כדי להיות בטוח שלא רימו אותו. כהדא, רבי מנא זבן חרובן דשמיטה שאסור למכור במשקל **וחשש שרימו אותו**, אתא שאל לרבי חזקיה, א"ל נהגין רבנן כהדא דר"ש בן גמליאל שלעצמו בבית מותר לשקל ורק למסחר אסור לשקול. תני, הטבח לא יהא שוקל בידו ומניח, שידו כליטרא היא. אבל חותך הוא בסכין ונותן לזה ולזה. תני, אין מרגילין שמוציאין את כל בשר הבהמה דרך חתך ברגל כדי שישאר העור שלם לעשות ממנו נאדות **בי"ט, ולא** בחול בבכור ולא בפסולי המוקדשין. מ"ט? א"ר אבון, שלא יהא כעובד בו עבודה בחייו שמגדלו לצורך כלי. רבי יוסטא בר שונם אמר, **כיוון שמחירן יקר ונקנים מעט מעט** גזרו עליהן שלא ירעו אותן עדרים עדרים **ויבא לידי מעילה**. א"ר מנא, כל עמא מודיי, מינפוח לעשות נקב ברגל ולנפח העור כדי שיתנתק מהבשר שרי, למיחבוט להכות על העור שיפירד לגמי מהעור מהו? רבי חייה רבה ורבי שמעון ברבי, חד אמר אסור, **וחורנה אמר מותר**. א"ר יוסי בי רבי בון, **כל עמא מודיי, דלמיחבוט אסור, למינפוח, רבי חייה רבה ור"ש ברבי, חד אמר אסור, וחורנה אמר מותר**

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ביצה

פרק ג הלכה ז

מתני': אין משחיזין את הסכין, אבל משיאה על גבי חבירתה. לא יאמר אדם לטבח מכור לי בדינר בשר. אבל שוחט, והן מחלקין ביניהן:

גמ': אין משחיזין את הסכין אבל משיאה על גבי חבירתה. אמר רב חסדא, דרבי יהודה היא, **שמתיר אפילו מכשירי אוכל נפש ואף הוא מצריך שיעשה בשינוי**, אמר רב יהודה בשם שמואל, דברי הכל היא, שאינו משיאה על חברתה כדי לחדדה אלא כדי להעביר שמינונית שעליה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ביצה

פרק ג הלכה ח

מתני': אומר אדם לחנוני מלא לי כלי זה, אבל לא במידה. ר' יהודה אומר, אם היה כלי של מידה, לא ימלאנו. מעשה בשאול בן בטנית, שהיה ממלא את מדותיו מעי"ט ונותן

ללקוחות ב"ט. אבא שאול אומר, אף במועד עושה כן. וחכ"א, אף בחול עושה כן מפני [דף טז עמוד א] מיצוי המדות:

גמ': תנן, אומר אדם לחנוני מלא לי כלי זה, אבל לא במידה. מאי, אבל לא במידה? אמר רב חונה, אף בכלי של מידה מותר ובלבד שלא ימלא אלא או חסר או יתר. ר' אלעזר אמר לזעירה בר חמא, מלי לי ההן מנא, ולמחר אנן מכילין ליה. תני מעשה בי ר' אלעזר בי ר' צדוק ואבא שאול בן בטנית, שהיו חנוונים בירושלים, והיו ממלין מידותיהן מעי"ט ונותנין אותן ללקוחות ב"ט. ר' חנינה בן עקביה אומר, אף בחולו של מועד היו עושין כן מפני מיצוי המידות. אף הוא כנס שלש מאות חביות, וחבירו כינס שלש מאות חביות מהשאריות של מצוי המידות והביאום לחכמים לשאול מה לעשות בהם. אמרו להן חכמים, לא הייתם צריכין לעשות כן שהקונה כבר מחל עליהן, אלא הואיל והחמרתם על עצמכם, יעשה בהן צרכי ציבור. פעם אחת חלה אבא שאול בן בטנית, ונכנסו רבותינו לבקרו, אמר לון, אתון חמון הדא ימינא יד ימין דהוות מכילה בקושטא. א"ר חנינה, מאן דאמר דרחמנא וותרן, יתוותרון בני מעוי. אלא מאריך רוחיה וגבי דידיה. אמר ר' אחא, כתיב [תהילים נ ג] וסביביו נשערה מאד. מדקדק עמהן כחוט שיערה. אמר רבי יוסה בי ר' בון, לא מטעם הזה אין ללמוד מכאן כיוון שהפסוק כפשוטו שהקב"ה מתגלה בסערה **אלא מדכתיב** [שם פט ח] ונורא על כל סביביו, מוראו על הקרובים יותר מן הרחוקים

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ביצה

פרק ג הלכה ט

מתני': אומר אדם לחבירו תן לי ביצים ואגוזים במניין, שכן דרך בעל הבית להיות מונה בתוך ביתו:

גמ': תני אומר הוא אדם לחבירו, תן לי כלה מידה מדויקת של תבלין, שכן בעל הבית דרכו להיות נותן כלה של תבלין בתוך תבשילו **שלא יקדיח תבשילו**

הדרן עלך פרק אין צדין

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ביצה

פרק ד הלכה א

מתני': המביא כדי יין ממקום למקום, לא יביאם בסל ובקופה, אבל מביא הוא על כתיפו לפניו. המוליך את התבן, לא יפשיל את הקופה לאחוריו, אבל נוטלה בידו. מתחילין בערימת התבן, אבל לא בעצים שבמוקצה:

גמ': תנן, המביא כדי יין ממקום למקום, לא יביאם בסל ובקופה, אבל מביא הוא על כתיפו לפניו. אמר רבי חנין בר לוי, מתניתא באילין קורפדייא דקיקתה כדים קטנים, דמיטענן תרתיי תלת בגו ידא. אבל היתה אחת גדולה שלא נטלת בידו לפניו כך היא דרכו, ולאחריו כך היא דרכו, מה יעשה? היך מה דאת אמר השוחט בהמה בשדה מכניסה אברים אברים ומשייר ממנה אבר אחד מחובר לעור וביאה על גב עורה. ודכוותה מביאה בתוך סל גדול על גב קנקנה וזה השינוי שיעשה. [דף טז עמוד ב] אי נמי כמה דאת אמר מביאה איברים, ודכוותה מביאה צלוחיות צלוחיות שאת היין שבכד הגדול יחלק ויביא בכדים קטנים, ר' יודן בעי, מהו להוציא תבן מרשות היחיד לר"ה ביו"ט? ולא מתניתא היא? המוליך את התבן, לא יפשיל את הקופה לאחוריו אבל נוטלה בידו. מתניתא כמאן דאמר [שמות יב טז] לכל נפש, אף נפשות בהמה בכלל. מה צריכה ליה? כמאן דאמר אין נפשות בהמה בכלל. ברם כמ"ד נפשות בהמה בכלל פשיטא ליה. ואפילו כמ"ד נפשות בהמה בכלל, מתניתא במוציא להאכיל, מה צריכא ליה? במוציא להיסק. אמר ר' יעקב

בר אחא בשם ר' יסא, מוקצה שיבש ביו"ט אסור ליגע בו, כיוון דאיתקצאי בן השמשות. רבי אמר לרבי שמעון בריה, עלה והבא לנו גרוגרות של תמרים מן העלייה. א"ל, ואינו אסור משום מוקצה? א"ל, ואדיין את לזוז? אין לך אסור משום מוקצה אלא תאנים וענבים בלבד. א"ר שמואל בר סיסרטיי, מפני שהן מסריחות בנתיים. ר' זעירא בעא קומי ר' יסא, לא מסתברא באילין פיצוליי תמרה הוה עובדא? שאף הם קצת נרקבים. שאם לא כן, אך יתכן שרבי שמעון הסתפק בהלכה ידועה כזו. **אמר ליה**, אוף אנא סבר כן. אתא רבי יוסי בי רבי בון ואמר, **אמר רבי יצחק בר ביסנא בשם רבי יוחנן**, באילין פיצולייא דתמרה הוה עובדא. ואמר ליה, אין לך אסור משום מוקצה אלא תאנים וענבים בלבד. **אמר רבי יעקב בר זבדי בשם רבי אבהו**. הדא דתימא שלרבי שמעון רק גרוגרות וצימוקים יש להם מוקצה, לעניין שבת. **דסבר ר"ש אן אדם מקצה מדעתו דבר שראוי לו**. [דף יז עמוד א] אבל לעניין מעשרות, כל הדברים יש להן מוקצה, ועד שלא נגמרה מלאכתן, יכול לאכול מהן עראי. **אמר רבי**. מתניתא אמרה כן דתנן, גרוגרות, משידוש. ומגורה, משיעגיל. משמע שאפילו אחר שהתייבשו, כל זמן שלא דש ולא עיגל אותן, לא נגמרה מלאכתן ואוכל מהם עראי.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ביצה

פרק ד הלכה ב

מתני': אין נוטלין עצים מן הסוכה אף שאינה של חג משום סותר, אלא מן הסמוך לה. מביאין עצים, מן השדה מן המכונס. מן הקרפף אפילו מן המפוזר. אי זהו קרפף שהתירו להביא ממנו עצים? כל שהוא סמוך לעיר, דברי רבי יהודה. ר' יוסה אומר, כל שנכנסין לו בפותחת, אפילו בתוך תחום שבת:

גמ': אין נוטלין עצים מן הסוכה אלא מן הסמוך לה עצים הצמודים לדופן הסוכה. שמואל אמר, בשלא נתכוון לעבותה על ידי עצים אלו, אבל אם נתכוון לעבותה אסור שהם חלק מהאהל והוה סותר. בשלא היתנה, אבל אם היתנה מותר. רב נחמן בר יעקב בעי, ויש אדם מתנה לסתור אוהלין? אמר שמואל, **בשנפלה ביו"ט** שאין כאן סתירה והתנאי הואיל שלא תהיה מוקצה. והוה רב נחמן בר יעקב הוי בה מפקפק בתרוץ הזה. **מה מועיל התנאי? הרי בין השמשות היתה מוקצה. תנן, מביאין עצים, מן השדה מן המכונס. מן הקרפף אפילו מן המפוזר. תני א"ר אלעזר בר"ש**, לא נחלקו בית שמאי ובית הלל שמביאין עצים מן המכונסין **שבקרפף** שיש שנים לטיבותה, ומן המפוזרין **שבשדה שלא יביאו** שיש שנים לרעותה, על מה נחלקו? על המפוזרין **שבקרפף ועל המכונסים** שבשדה שיש אחד לטיבותה, שב"ש אוסרין, וב"ה מתירין. אמר ר' נתן. **לא נחלקו ב"ש וב"ה על המפוזרין שבקרפף ועל מכונסין שבשדה שיביאו** שדי באחד לטיבותה **על מה נחלקו על המפוזרין שבשדה** שיש שנים לרעותה **שב"ש אומרים לא יביאו וב"ה אומרים יביאו. אמר ר' יוסה בשם רב ירמיה**, ורבי חנינה מטי בה בשם רב, הלכה כדברי מי שהוא מחמיר ר"א בר שמעון, שצריך שיהיה אחד לטיבותה ובלבד מן המפוזרים שבקרפף, אבל מהמכונסים שבשדה אף שיש אחד לטיבותה אסור. **תנן, אי זהו קרפף** שהתירו להביא ממנו עצים? **כל שהוא סמוך לעיר, דברי רבי יהודה**. מחלפה שיטתיה דרבי יודה? דתנינן תמן, **ועוד אמר ר' יהודה בן בבא**, הגינה והקרפף שהוא שבעים אמה ושירים וכו' מטלטלין בתוכה, ובלבד שיהא בה שומירה או בית דירה, או שתהא סמוכה לעיר. ר' יהודה אומר, אפי' אין בה אלא בור ושיח ומערה מטלטלין בתוכה. משמע אפילו הייתה רחוקה, והכא הוא אמר הכין שרק אם הייתה סמוכה לעיר מותר? א"ר מנא, כשיש בהם בור ושיח ומערה כבית דירה עביד לה ר' יודה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ביצה

פרק ד הלכה ג

[דף יז עמוד ב] מתני': אין מבקעין עצים מן הקורות, ולא מן הקורה שנשברה בי"ט. אין מבקעין, לא בקורדום לא במגל ולא במגירה, אלא בקופיץ. בית שהוא מלא פירות וסתום ונפחת, נוטל ממקום הפחת. ר' מאיר אומר, אף פוחת לכתחילה ונוטל:

גמ': אין מבקעין עצים מן הקורות ולא מן הקורה שנשברה. הדא דאת אמר, בקורה שנשברה בי"ט דהוי נולד, אבל בקורה שנשברה מעי"ט, מותר. בשאין בהן בשברים תואר כלי, אבל אם יש עליה תואר כלי, אפילו נשברה מערב י"ט, אסור לפי שאין מסיקין בכלים. תני, סוכות ענפים תאינים ובהן תאינים, ומכבדות ובהן תמרים, שהכניסין לאוכלין, אוכל מהן בי"ט. הכניסין לעצים, אין אוכל מהן בי"ט. רב אמר, מסיקין בכלים ואין מסיקין בשברי כלים. הדא דאת אמר, בכלים שנשברו בי"ט, אבל בכלים שנשברו מעי"ט מותר. בשאין עליהן בשברים תואר כלי, אבל יש עליהן תואר כלי, ואפילו שנשברו בי"ט מותר. תני ר' חייה, מסיקין באוכלין, אבל לא בקליפיהן ולא בגלעיניהן משום נולד. רב הוה יתיב קומי ר' חייה רבה, והוה אכיל והוה מתחמי התכוון זרק גו תפייה תנור, וזרק קומי תפייה. א"ל ר' חייה רבה, הכא זרוק רק לפני התנור ולא בתוכו שאסור להסיק בגרעינים משום שהם נולד. א"ל, מה בין הכא ומה בין הכא? א"ל, בן פיחה גדולים, לך אחריהם של התנאים שאמרו שאין מסיקים בגרעינים, ואל תחלוק עליהם. אמר ר' חנינה, לא גרעינים זרק אלא אוכלה הוה זרק. רבי אימי בבלייא אמר, ביום חול הוה. ואמר לו רבי חייה, כנגד כן אסור בי"ט: תנן, אין מבקעין, לא בקורדום לא במגל ולא במגירה, אלא בקופיץ. דבית ר' ינאי אמרין, מבקעין בקורדום. תנא ר' הושעיה, מבקעין בקורדום. שמואל אמר, הלכה כמי שהוא אומר מבקעין בקורדום. תני, רבי יוסי בן כיפר אמר משם רבי אלעזר בן שמוע, בית שמאי אוסרין ובית הלל מתירין: ולא במגל: אית תניי תני, מבקעין. ואית תניי תני, אין מבקעין. אמר רב חסדא. מאן דאמר מבקעין, במגל של יד. מאן דאמר אין מבקעין, במגל של קציר. אית תניי תני, מפספסין בקלקלים שער שהסתבר, אית תניי תני אין מפספסין, אמר רב חסדא, מאן דאמר מפספסין, בבריא שששערו חזק ולא פסיק רישא שיתלוש. מאן דאמר אין מפספסין, בתש. אית תניי תני, מוללין עצי בשמים, אית תניי תני, אין מוללי. מאן דאמר מוללין, בלחים שראויים למאכל בהמה ואין בהם תיקון. מאן דאמר אין מוללין, ביבשין דהוי כמתקן מנא. אית תניי תני [דף יח עמוד א] ממתקין את החרדל בגחלת, אית תניי תני אין ממתקין. מ"ד ממתקין, בשנתן את הגחלת עליו שאינו ודאי מכבה. ומ"ד אין ממתקין בשנתנו ע"ג הגחלת שודאי מכבה. אית תניי תני שפין את הכסף בקרטיקין שמרי יין אית תניי תני אין שפין. מ"ד שפין, בשנתנו מעי"ט שכבר יתרכך ואן בו דין ממהק. ומ"ד אין שפין, בשנתנו ביו"ט. תנן, בית שהוא מלא פירות וסתום ונפחת, נוטל ממקום הפחת, ר' מאיר אומר, אף הוא פוחת בתחילה ונוטל. רבי אבא ורב יהודה אמרו בשם שמואל, ובלבד כנגד הפתח שבמקום הפתח הלבנים לא מחוברים כל כך חזק שלא נעשה לתמיד אלא עד שיצטרכו לפירות ואז יפרקו את הלבנים ששם. והא תני. מודין חכמים לר"מ בחותמות שבקרקע. שמפקקין מנענעים בחוזקה עד שיפתח ומפקיעין פורמים וקורעים ומתירין את הקשר וחותרין. ובשבת מפקקין אבל לא מפקיעין ולא מתירין ולא חותרים. ובכלים, בשבת מותר, ואין צורך לומר בי"ט. רואים שהמחלוקת היא שלא כנגד הפתח. אבל כנגד הפתח גם חכמים מודים שמותר

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ביצה

פרק ד הלכה ד

מתני': אין פוחתין את הנר שיוצר שקע בביצת יוצר מפני שהוא עושה כלי. ואין עושין פוחמין, ואין חותרין את הפתילה לשנים, רבי יהודה אומר, חותכה באור לשתי נרות:

גמ': תני לפסים סתומות שהיו עושים כלי חרס ומחברים את המכסה שלו ומכניסים לאור ואח"כ מפרידים את המכסה, עשאן מעי"ט, לא יפתחם בי"ט, מפני שהוא כמכשיר כלי בי"ט ורבי שמעון בן גמליאל מתיר שאן זה חיבור גמור. תמן תנינן, על לפסים ארוניות, שהן טהורות באהל המת שכיוון שהמכסה מחובר הוי כמוקף צמיד פתיל, וטמאות במשא הזב אם היה בתוכם דבר קדם שסתמו. רבי אלעזר בי ר' צדוק אומר, אף במשא הזב

טהורות, מפני שלא נגמרה מלאכתן. אתיא דיחידאה דהכא שהוא רשב"ג שמתיר לפותחם משמע שסובר שתורת כלי עליהם. כסתומה סתם משנה ת"ק דתמן שמטמא בהיסט, משמע שסובר שתורת כלי עליהם אף שמחוסרים פתיחה. ודיחידיא דתמן, כסתומה דהכא. אמר רבי אבא בשם רב יהודה, בקעת בוערת, סומכה לכותל בשביל שלא תכסס תשרוף את הבית. תני אין מכבין את הבקעת בשביל לחוס עליה, אם בשביל שלא תעשן את הבית ואת הקדירה מותר. א"ר חנניה, בשאין שם אויר אין מקום שיכול להשליכה בלי שתזיק. אבל אם יש שם אויר, משליכה לאויר ודיין. א"ר נסא, ויאות? וכי כן אנן אמרין, הדא קלוריתה שרי משיף ומכחול מינה ביומא טבא? ולמה התירו לכבות כדי שלא יעשן את הבית? א"ר מנא, כאן שהתירו לכבות את הבקעת שלא יעשן הבית זה לשימור, וכאן לרפואה וברפואה גזרו. **תנן, ואין חותכין את הפתילה לשנים, רבי יהודה אומר, חותכה באור לשתי נרות** ג' דברים נאמרו בפתילה להחמיר, וג' להקל. אלו שלשה שאמרו להחמיר. אין עושין אותה בתחילה ב"ט, ואין חותכין אותה לשנים, ואין מפספסין אותה באור. אלו שלשה שאמרו להקל, מועכין אותה, ושורין אותה בשמן, וחולקין אותה באור לשתי נרות. א"ר חנינא [דף יח עמוד ב] בצריך לשניהן. תני רבי יודה בר פזי דברדלייא, מביא שתי נרות ונותנה בשניהן, וחולקה באור לשתי נרות. רבי יעקב בר אחא וחיננא בר אידי אמרו בשם רב, מוחטין מורידים השחור שתדלק יפה את הפתילה ב"ט

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ביצה

פרק ד הלכה ה

מתני': אין שוברין את החרס ואין חותכין את הנייר לצלות בו מליח שהיו מניחין על האסכלה שלא ישרף הדג שצולים, אין גורפין תנור וכיריים, אבל מכבשין. אין מקיפין שתי חביות לשפות עליהן את הקדירה, אין סומכין את הקדירה בבקעת, וכן הדלת. אין מנהגין את הבהמה במקל ב"ט, וראב"ש מתיר:

גמ': **תנן, אין שוברין את החרס ואין חותכין את הנייר לצלות בו מליח.** הדא אמרה, הדין סיקורה לחתוך חתיכות של קליפות צבע. שהיו מבשלים חמרים המכילים צבע ואחר שהמים ספגו את הצבע היו מיבשים את המים ומקבלים קליפה של צבע ואז היו קולפים וחותרים את הקליפה ומדללים במים ובזה היו צובעים, אסור מיעבד ביומא טבא, דהוא מקטע מגומיה דהוי מתקן כלי כשחותר אותו מהגומה שבה יבשה. **תנן, אין גורפין תנור וכיריים, אבל מכבשין.** ברתיה דרבי חייה רבה אתת מיפה גו תנור, אשכחה כיפה ערימת אפר בגויה, אתת שאלת לאביה, א"ל, איזלין כבשין. אמרה לינה יכלה שיש הרבה וזה לא יעזור, א"ל, איזלין גרפין. ידעה הוות שמותר לפי שהיתה בקיאה בהלכה, אלא דהוות בעי מישמע מן אבוא. רב אמר מצילין עץ בוער מן התנור לכירה, אבל לא מכירה לתנור שכיוון שהתנור סגור והעץ בוער פחות הוי כמכבה. רב אבא בר חנה אמר, מצילין מתנור לכירה ומכירה לתנור, אבל לא מערבית לשחרית דכיוון שרוצה שישאר חומם למחר ודאי דאג שהעצים לא יבערו אלא מעט והוי כמכבה. אמר רבי אבון בשם רב, מצילין מתנור לכירה ומכירה לתנור מערבית לשחרית, אבל לא מיום טוב לחול. אין מקיפין שתי חביות לשפות עליהן את הקדירה, משם בונה. **תנן, אין מנהגין את הבהמה במקל ב"ט, וראב"ש מתיר:** תני, לא יצא סומא במקלו, ולא רועה בתרמילו, ור"ש מתיר. וכן הוה ר"ש אומר, הואיל והוא מותר בדבר א', יהא מותר לכל הדברים. דמתוך שהותרה הוצאה לצורך הותרה אף שלא לצורך כיוון שלרועה מותר לצאת במקלו להנהיג את העדר אף לסומא מותר

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ביצה

פרק ד הלכה ו

מתני': ר"א אומר, נוטל אדם קיסם לחצות בו שיניו, ומגבב מן החצר ומדליק. שכל מה שבחצר מוכן. וחכמים אומרים, מגבב משלפניו בבית, אבל מה שבחצר אסור ומדליק:

גמ': מה ביניהן? לעשות ציבור ביניהן, על דעתיה דר"א עושין ציבור **דקדרתו מוכחת שצורך היום הוא אוסף**. על דעתהון דרבנן אין עושין ציבור. **דמחזי כמכין למחר**

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ביצה

פרק ד הלכה ז

מתני': אין מוציאין את האור, לא מן העצים ולא מן האבנים ולא מן המים. ואין מלבנין את הרעפים לצלות עליהן. ועוד א"ר אליעזר, עומד אדם על המוקצה ערב שבת [דף יט עמוד א] בשביעית ואומר, מיכן אני אוכל למחר. וחכ"א, עד שירשום ואומר מיכן ועד כאן:

גמ': **תנן**, אין מלבנין את הרעפים לצלות עליהן. אית תניי תני מלבנין, ואית תניי תני אין מלבנין. אמר רב חסדא, מאן דאמר מלבנין, בבדוקים שכבר נשרפו ונמצא שעומדים באש. ומאן דאמר אין מלבנין, בשאינן בדוקים ושלא ישברו ונמצא טרח שלא לצורך וגם יוצר כלי. **תנן**, ועוד א"ר אליעזר, עומד אדם על המוקצה ערב שבת בשביעית ואומר, מיכן אני אוכל למחר. מחלפה שיטתיה דרבי **אליעזר**? דתנינן תמן, בית שמאי **אומרים**, לא יטול אלא א"כ נענע מבעוד יום, ור' **אליעזר** לאו שמתי הוא? חומר הוא בדבר שיש בו רוח חיים. וחכ"א עד שירשום ויאמר מיכן ועד כאן: מחלפה שיטתון דרבנן דתנינן תמן, בית הלל **אומרים**, עומד ואומר זה וזה אני נוטל, והכא אינון אומרין הכין **שדי ברושם ואומר מכאן ועד כאן**? עוד אינון אית להון חומר בדבר שיש בו רוח חיים

הדרן עלך פרק המביא

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ביצה

פרק ה הלכה א

מתני': משילין פירות דרך ארובה בי"ט, ומכסין את הפירות בכלים מפני הדלף, וכן כדי יין וכן כדי שמן. ונותנין כלי תחת הדלף בשבת:

גמ': **תנן**, משילין פירות דרך ארובה בי"ט. מתניתא כשהארובה באותו הגג, אבל בגג אחר אסור. בשאינו שוה, אבל אם היה שוה מותר **אפילו בגג אחר**. תני, היה שם חלון, משחילין דרך חלון. ולא מתירים להשחילין דרך הארובה שזו טרחה יתרה **אמר** רבי ירמיה בשם רב, פורשין מחצלת על גבי שייפות של לבינים **שעומדות לבנין, אף שאסור לטלטלם** בשבת. אמר ר"ש **בי רבי ינאי**. אני לא שמעתי מאבא, אחותי אמרה לי משמו. **דביצה** שנולדה בי"ט, סומכין לה כלי בשביל שלא תתגלגל, אבל אין כופין עליה את הכלי. ושמאל אמר כופין עליה כלי. אמר רבי מנא, ובלבד שלא יהא הכלי נוגע בגופו של ביצה, **שלא יזיזנה**. תני ר' הושעיה, נחיל של דבורין פורסין עליה סדין. בחמה מפני החמה ובגשמים מפני הגשמים. מה כרב **ושמואל, וקשיא לר"ש בי רבי ינאי**? כאן **בבריתא מדובר שפורס מלמעלן הרחק מהמוקצה**. שבזה אף **רבי ינאי מתיר**. כאן **במה שנחלקו**, מלמטן **שמכסה על המוקצה עצמו**. אמר רבי ביסנא בשם רבי יוסי בר חנינא. חפי לסוטות **כיסוי סחורה בסירות** אסור לטלטלן. מצדתה הוה פריסן, **והויין משתרפן** גו שימשא. אתון שאלו לרב מהו מטלטלתן? אמר לון. חשבון עליהן מתנינן תוחתי ראשיכון, ושרי לכון מטלטלתן. תני, חבית של טבל שנתרועעה, מביא כלי אחר ונותנו תחתיה. נתמלא, אסור לטלטלו. א"ר זעירה, זאת אומרת, שעושין תקנה למוקצה להצילו שלא כדרכו שלא התירו ליטולו ביד אלא להניח כלי תחתיו אף שמבטל כלי מהיכנו. והא תני, על העבט של ענבים, על המעטן של זיתים שמשכן, לא יטול מהן בי"ט ולא התירו להניח כלי תחתם שלא ילך היין לאיבוד משום שמבטל כלי מהיכנו, ואין צורך לומר בשבת. **ולמה כאן התירו?** אמר רב חסדא, אף על פי שזה טבל, וזה טבל. זה יש לו מוקצה שהקצה את הזיתים והענבים בידיים לצורך

סחיטה, וזה אין לו מוקצה שלא הקצם אלא שייש עליהם איסור טבל ואם עבר ועשרן מותרים וכשנתן כלי תחתם אין זה מבטל כלי מהכנו לגמרי. הדא אמרה, שעושין תקנה למוקצה להצילו שלא כדרכו. תני, נר שכבה, מצילין את שמנו אם נשבר מותר להניח כלי תחתיו. א"ר יעקב בר אחא דר' שמעון היא, דר"ש אמר, כבה מותר לטלטלו ואין איסור מוקצה. ר' שמאל בר רב יצחק אמר, אף ר"מ שחולק על ר"ש לא אמר שאסור אלא לטלטלו, הא להציל, מצילין. תנן, ונותנין כלי תחת הדלף בשבת. תני, נותנין כלי תחת הדלף בשבת, נתמלא שופך ושונה ואינו חושש. למה אין הדלף מוקצה? א"ר חנניה, כיוון שאדם מצפה לגשם אין זה מוקצה ואף שהעננים באו מחוץ לתחום שהקלו שאינם קונים שביטה, שעשו אותו כנהרות ומעיינות שבאו מחוץ לתחום לתוך התחום, ותני כן, נהרות ומעיינות שבאו מחוץ לתחום לתחום, ממלא מהן בשבת ואין צ"ל ביום טוב.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ביצה

פרק ה הלכה ב

מתני': כל שהוא משום שבות, משום רשות, משום מצוה, חייבין עליו ביום טוב. אלו הן משום שבות. לא עולין באילן, ולא רוכבין על גבי בהמה, ולא שטין על פני המים, ולא מספקין ולא מטפחין ולא מרקדין. אלו הן משום רשות, לא דנין, ולא מקדשין, לא חולצין, ולא מייבמין. אלו הן משום מצוה, לא מקדישין, ולא מעריכין, ולא מחרמין, ולא מגביהין תרומה ומעשרות ביום טוב. כל אלו בי"ט אמרו, ק"ו לשבת. אין בין י"ט לשבת, אלא אוכל נפש בלבד:

גמ': יש שבות שהיא רשות, ורשות שהיא [דף כ עמוד א] מצוה. אי זו היא שבות שהיא רשות? לא עולין באילן, ולא רוכבין על גבי בהמה, ולא שטין על פני המים, ולא מספקין ולא מטפחין ולא מרקדין. אי זו היא רשות שהיא מצוה? לא דנין, ולא מקדשין, ולא חולצין ולא מייבמין. תני, אין עולין באילן, בין לח בין יבש מת. נוחא לח, יבש? הרי יבש הרי הוא כתלוש וכי כך אנו אומרים אסור לדוש לדרך על גבי זמורה בשבת? אלא כר"מ, דרבי מאיר אמר. גפן שיבשה אסורה משום מראית עין, ואינה מקדשת. לעולם דברי הכל, אסרו אילן יבש מפני אילן לח שלא יבואו להתיר אף באילן לח. רב חייה בר אשי אתא ופרי רץ קומי רב, א"ל, ביידיא באזה דרך אתיתה? א"ל, בההוא תמרתא עקימתא בדרך שהיה שם דקל עקום שחסם את הדרך ועברתי מעליו. א"ל, מאן שרא לך? אמר רבי אחא בשם רב, אסור לדוש ע"ג זמורה מחוברת לאילן בשבת. היא שורשי אילן היא קולטי אכרוב, בגבוהין ג', אבל אם אינן גבוהין ג', כארץ הם. מפני מה אמרו אין עולין באילן? שמא ישכח ויאכל, או שמא ישכח וירעיד ונמצא מזיז את המוקצה? נישמענה מן הדא, היה רוכב על גבי בהמה, אומר לו רד. הדא אמרה שמא ישכח וירעיד ויזיז את הבהמה שהיא מוקצה שהרי לא שייך בבהמה שמא יקטוף פירות. מפני מה אמרו היה רוכב ע"ג בהמה אומרים לו רד ובאילן אומרים לו שישאר שם? חברייא אמרו, שמא תינוק תחנק ותמות הבהמה. אמר לון רבי יוסי, הגע עצמך שהיה הוגן גמל אחד גדול שלא יחנק אם ישבו עליו כל השבת? תנא ר' אחא בר פפא קומי ר' זעירה, שנייא היא שהוא מצווה על שביתת בהמה כמוהו. דכתיב [שמות כג יב] למען ינוח שורך וחמורך כמוך. אית תניי תני, נשענים בבהמה. אית תניי תני, אין נשענים בבהמה. אמר רב חסדא, מ"ד נשענין, בבריא שאינו זקוק להשען. מ"ד אין נשענין, בתש שזקוק למשענת. ר' יוסה אומר, איתפלגון ר' אבא בר ממל וחברייא. חד אמר כהדא דרב חסדא, וחורנה אמר. מ"ד נשענים, בהוא דמיסתמך ציבחר. מ"ד אין נשענין, בכובש את כובדו. ולא ידעין מאן אמר דא ומאן אמר דא. מן מה דלא א"ר יוסה בשם רבי אבא בר ממל רבו כלום, הוי דו אמר כרב חיסדא שנשענים באדם בריא, ואין נשענים בתש, ולכן לא אמר כלום שלא היה לו מה לחדש. תנן, ולא שטין על פני המים: אמר רבי יעקב בר זבדי בשם רבי אבהו, זאת אומרת, שאסור להשיט דבר ולהוליכו מאצלו. ודכוותה, אסור לאדם להשיט דבר ולהביאו אצלו. רבי אבא מרי ור' מתניה הוון יתיבון, חמון לחד בר נש פצל מיא לכא ולכא לסלק את הלכלוך ושתי, א"ר אבא מרי לר' מתניה, הדא היא דא"ר יעקב בר זבדי בשם רבי אבהו, אסור לאדם להשיט דבר ולהוליכו מאצלו. [דף כ עמוד ב] א"ל אל תדמה לזה אלא להדא דתנין, שובר אדם את

החבית לכול ממנה גרוגרות ק"ו שמותר להזיז לכלוך כדי לשתות: תנן, ולא מספקין: סיפוק מחיאת כף שהוא מחמתו להרגיעה כעסו, כמה דאת אמר [במדבר כד י] ויחר אף בלק אל בלעם, ויספק את כפיו: ולא מטפחין: טיפוח מחיאת כף שהוא לרצונו לשמחה, ר' יונה וחברייא, חד אמר, הכין שרי בגב היד והכין אסור, וחורנה אמר, בין הכין ובין הכין אסור. ולא ידעין מאן אמר דא ומאן אמר דא. מן מה דא"ר יונה, אית הוה סבין ביומינן והוון מטפחין לאחורי ידיהון בשובתא. הוי דו אמר הכין שרי והכין אסור. רבי הוה מסב חיתן לר"ש בריה, והוון מטפחין לאחורי ידיהון בשובתא. עבר ר"מ ושמע קלהון, אמר, רבותינו הותרה השבת. שמע רבי קליה אמר, מי הוא זה שבא לרדותינו בתוך ביתינו? ואית דאמרי, הכין אמר, מי הוא זה שבא לצנעונו לתקן אותנו בהלכה בתוך ביתינו? שמע ר"מ קליה וערק. נפקין פריי בתריה. מפרי תוך כדי ריצה אפרח רוחא פיקייליה הרוח העיפה את הסודר מעל קדליה ערפו דר"מ. אודיק השקיף רבי מן כוואתא. וחמא קדליה דר"מ מן אחוריו. אמר לא זכית אנא לאורייתא, אלא בגין דחמית קדליה דר"מ מן אחוריו. רבי יוחנן ורשב"ל תריהון אמרין, אן לא זכין לאורייתא, אלא בגין דחמינן אצבעתיה דרבי מן גולגיקין שרולי המעיל דידיה: ולא מרקדין: ר' ירמיה ור' זעירה אמרו בשם רב חונה, קיפוץ, זה שעוקר שתי רגליו כאחת. ריקוד, זה שעוקר אחת ומניח אחת. א"ר אלעזר, כל משמיעי קול אסורין בשבת. רבי שמואל בר רב יצחק סכר מקושה דכנישתא שבכניסה היה הפעמון שכשהיו נכנסים היה משמיע קול והוא סתם אותו שלא ישמיע קול בשבת. ר' ליל בי ר' אלם, כשרצה להשתיק את האנשים מקש על כסא. ר' אילא עני בסדרא התעכב בשיעור. סלק לביתא אשכחון דמיכין. רבע ליה על סולמא בגין דלא מקשה על תרעא בשובתא. ר' ירמיה הוה פשט למד עם בריה דרבי אימי. אזל בעי מתערתא בקריצתא רצה להעיר אותו מוקדם דשובתא, שרי מיקש על תרעא, א"ל אבא מאן שרא לך? ר' אבא בר כהנא בעא קומי ר' יסא, מהו מקשה על כריסא בטן בשובתא? א"ל, בחולא מאן שרא לך? שאסרו להכניס ידו מתחת לטבור מפני הרהור. א"ר שמואל בר אבדומא, נהגין רבנן בחולה ביום חול התיירו להקיש על הבטן מן הטיבור ולמעלן, בבגדיו אף מן הטיבור ולמטן: ולא דנין: רבי חזקיה ורבי אחא אמרו בשם ר' אבהו, אסור לדון דיני ממונות בע"ש. והא מתני' פליגא דתנן, כיוון שאם ידונו ולא יהרגו נמצאו מענים את הדין ואם יהרגו חייבים להתענות כל אותו היום לפיכך אין דנין לא בע"ש ולא בעי"ט דיני נפשות, הא דיני ממונות דנין. ותני ר' חייה כן, דנין דיני ממונות בע"ש, אבל לא דנים דיני נפשות בע"ש. אמרי, כאן להלכה מדרבנן אף דיני ממונות אסור וכאן לדבר תורה: ולא מקדשין: רבי אבא בר כהן אמר קומי ר' יוסה, אמר ר' אחא בשם ר' יעקב בר אידי, אסור לארס אשה בע"ש. הדא דאת אמר שלא לעשות סעודת אירוסין, הא לארס, יארס. שמואל אמר, אפילו בתשעה באב יארס, שלא יקדמנו אחר. מחלפא שיטתיה דשמואל? תמן הוא אמר משמים אשה לאיש, דכתיב [תהילים סח ז] מושיב יחידים ביתה [שם סב י] במאזנים לעלות המה מהבל יחד, והכא הוא אמר הכין שמא יקדמנו אחר? שלא יקדמנו אחר בתפילה. אפילו כן אם קדמו אחר בתפילה לא [דף כא עמוד א] קיימה אלא או הוא או היא ימות: ולא מקדשין: אמר ר' יעקב בר אחא בשם רבי אימי, איתפלגון ר' יוחנן ורשב"ל, חד אמר מקדשין. וחורנה אמר, אין מקדשין. רבנן דקסרין מפרשין להון, ר' יוחנן אמר מקדשין בתחילה ב"ט. רשב"ל אמר, אין מקדשין בתחילה ב"ט. אית תניי תני, הולך לו אצל מוכרי טלאים. אית תניי תני, הולך לו אצל מוכרי פסחים שכבר הקדישו את הטלה מבעוד יום. מ"ד הולך לו אצל מוכרי טלאים, כמ"ד מקדשין. מ"ד הולך לו אצל מוכרי פסחים, כמ"ד אין מקדשין. הדא אמרה, שאינו יוצא לחולין וחוזר וקדש דאין תימר יוצא לחולין חוזר וקדש, יהא אסור משום מקדש, שהרי אמרנו שהבריתא שאמרה שהולך אצל מוכרי פסחים ולא אצל מוכרי טלאים זה מפני שאסור להקדיש בתחילה ביו"ט ואם אותו פסח נהיה חולין וחוזר ומתקדש הרי זה כמקדש ביו"ט והרי אין מקדשין, לכן חייבים לאמר שאינו יוצא לחולין. רבי חנניה ורבי מנא, חד אמר מה שאמרה המשנה שאן מקדשין, במקדש למחר. וחורנה אמר, במקדש לבדק הבית אבל למזבח מותר. א"ר שמיי, ואפילו כמ"ד שאפילו קרבנות חובת היום אן מקדשין, בעזרה משום שבות שהתירו במקדש: תנן, אין בין י"ט לשבת, אלא אוכל נפש בלבד. רק אילין אינין? והא אית לך חורנין, סקילה לעושה מלאכה בשבת ואין סקילה ב"ט. כרת בשבת, ואין כרת ב"ט. מכות ב"ט, ואין מכות בשבת. אין תימר שהמשנה לא באה למנות הבדלים בעונשים, אלא הבדלים באיסור מלאכות כמו שאמרה המשנה שאין בן יו"ט לשבת אלא בדברים שיש בהן אוכל נפש, איתנין מיתני. והא תנינן משחילין פירות דרך ארובה ב"ט, אבל לא בשבת? ואין זה קשור לאוכל נפש. ועוד מן הדא, שוחקין עצי בשמים למילה ב"ט, אבל לא בשבת. א"ר יוסה, והוא שמל. ועוד מן הדא, דתני, מודין חכמים לר' מאיר בחותמות שבקרקע, שמפקקין ומתירין וחותכין. ובשבת מפקקין אבל לא מפקיעין ולא מתירין

ולא חותכין. בכלים בשבת מותר, ואין צריך לומר ב"ט: **תנן**, אין בין י"ט לשבת, אלא אוכל נפש בלבד. **תני בשם רבי יהודה אף מכשירי אוכל נפש התירו**. מה ביניהון? רב חסדא אמר לחדד ראשו של שפוד **שהתקלקל ביו"ט** ביניהון. ר' חנינה בריה דר' אבהו אמר, להוציא אש מן העצים ביניהון **אבל לחדד ראשו של שפוד אפילו לדעת חכמים מותר**. תנא ר' יהודה בר פזי דברדלייא, **אכן** הוא הדבר **שבניהם**. מהו הוא הדבר? לחדד ראשו של שפוד הוא הדבר, או להוציא אש מן האבנים הוא הדבר? לית לך אלא כהדא נוכל לפשוט ממשנתנו **דתנן**, אין משחזין את הסכין, אבל משיאה על גבי חבירתה. **ואמר** רב חסדא, דרבי יודה היא, **אמר** רב יהודה בשם שמואל, דברי הכל היא, כדי להעביר שמנונית שעליה. **מכאן שהמחלוקת בן רבי יהודה לחכמים זה בלהשחזי סכין** או שפוד. מהו להדליק נר של אבטלה ללא צורך? חזקיה אמר אסור. מתניתא פליגא על חזקיה דתנן [שמות לה ג] **נאמר** לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת. בשבת אין את מבעיר, אבל מבעיר את ביו"ט. אין תימר בדברים שיש בהם אוכל נפש אכן קיימין, **כבר נאמר** [שם יב טז] אך אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו יעשה לכם. אלא **כי אכן** קיימין בנר של אבטלה. אמר ר' אבונה [דף כא עמוד ב] ותניי תמן, בית שמאי אוסרין וב"ה מתירין. ר' נחום אחוי דרב אילא בעא קומי ר' יוחנן. א"ל לא תאסור ולא תישרי

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ביצה

פרק ה הלכה ג

מתני': הבהמה והכלים כרגלי הבעלים. המוסר בהמתו לבנו או לרועה, הרי היא כרגליו. כלים המיוחדין לאחד מן האחים שבבית, הרי הן כרגליו. ושאינן מיוחדין, הרי אלו כמקום שהולכין:

גמ': **תנן**, המוסר בהמתו לבנו או לרועה, הרי היא כרגליו. מתני' בשמסרה לו ביו"ט, אבל אם מסרה לו מעיו"ט, הרי הם כרגלי הרועה. בשיש שם רועה אחר. אבל אם אין שם רועה אחר, אפילו מסרה לו ביו"ט הרי הם כרגלי הבקר הרועה. ותני כן, המוסר בהמתו לבקר, אף על פי שלא הודיע לבקר, הרי זו כרגלי הבקר

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ביצה

פרק ה הלכה ד

מתני': השואל כלים מחברו מעיו"ט, כרגלי השואל. ביו"ט, כרגלי המשאל. האשה ששאלה מחבירתה תבלין ומים ומלח לעיסתה, הרי אלו כרגלי שתיהן. ר' יהודה פוטר במים מפני שאין בו ממש:

גמ': **תנן**, האשה ששאלה מחבירתה תבלין ומים ומלח לעיסתה, הרי אלו כרגלי שתיהן. ולמה לא התבטלו התבלין המים והמלח בעיסה? א"ר אבא, תחומין עשו אותן כמידת הדין. כמו שבדיני ממונות אינן בטלים ואותה אשה חייבת להחזיר אותם ואינם בטלים, אף לענין תחומין אינם בטלים תדע לך שכן, דתמן אמרין בשם רב חסדא, ולא ידעין אין מן שמועה ואין מן מתניתין, ואפילו עצים, אף דסברנן מימר עצים אין בהן ממש. אלא ודאי כיוון שיש לו בהם זכות ממונית שאינה בטלה אף לענין תחומין זכותו אינה בטלה. **תנן**, ר' יודה פוטר במים מפני שאין בהן ממש. ותני, מפני שנבלעים בעיסה. מה נפק מביניהון? [דף כב עמוד א] המים בתבשיל. מאן דאמר מפני שאין בהן ממש, הרי אן בהן ממש. מאן דאמר מפני שהן נבלעין בעיסה, הרי אינן נבלעין בתבשיל

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ביצה

פרק ה הלכה ה

מתני': הגחלת כרגלי הבעלים, והשלהבת בכל מקום. הגחלת של הקדש, אין מועלין בה. והשלהבת, לא נהנין ולא מועלין:

גמ': חמשה דברים נאמרו בגחלת, וחמשה בשלהבת. גחלת של הקדש, מועלין בה. והשלהבת, לא נהנין ולא מועלין. גחלת של עכו"ם אסורה, והשלהבת מותרת. המודר הנייה מחבירו אסור בגחלתו, ומותר בשלהבתו. המוציא את הגחלת לר"ה חייב, והשלהבת פטור. ומברכין על השלהבת, ואין מברכין על הגחלת. **אמר** רב חייה בר אשי בשם רב, אם היו הגחלים לוחשות, מברכין. **אמר** ר' יוחנן דקצין בשם ר' נחום בי ר' סימאי, ובלבד בנקטפת שמדי פעם רואים שלהבת

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ביצה

פרק ה הלכה ו

מתני': בור של יחיד, כרגלי יחיד. ושל אנשי העיר, כרגלי אנשי אותה העיר. ושל עולי בבל, כרגלי הממלא:

גמ': באר שבין ב' תחומין, ר' יוחנן אמר, עושין לה מחיצה של ברזל **שלא יתערבו מים משני תחומים**. ר' יוסי בן חנינה אמר, אפי' מחיצה של קנים, ובלבד שלא יהו המים נמשכין לכאן ולכאן שהמים יעמדו ולא תהיה תנועה מצד לצד. א"ר יודן, **תחומין זה רק מדרבנן והחמירו בדבריהן יותר מדברי תורה שהרי רק מיעוט מים מגיעה מחוץ לתחום וצריך להתבטל**. א"ר חנינה, ולא מין במינו הוא שאינו בטל? אלא החמירו בדבריהן כדברי תורה. **תנן, של עולי בבל** שהם הפקר **כרגלי הממלא**. הדא אמרה, המוצא כלי הפקר בדרך, הרי זו כרגלי המוצא

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ביצה

פרק ה הלכה ז

מתני': מי שהיו פירותיו בעיר אחרת ועירבו בני אותה העיר לבוא אצלו, לא יביאו לו מפירותיו. ואם עירב הוא, הרי פירותיו כמוהו:

גמ': המפקיד פירות אצל חברו. **רב ושמואל, חד אמר, כרגלי המפקיד**. וחורנה אמר, כרגלי מי שהיו מופקדין אצלו. הך **מתניתין** פליגא על מ"ד כרגלי מי שהן מופקדין אצלו הן. דתנינן, מי שהיו פירותיו בעיר אחרת, ועירבו בני אותה העיר לבוא אצלו, לא יביאו לו מפירותיו. אין תימר כרגלי מי שהיו מופקדין אצלו הם, יביאו לו מפירותיו? א"ר יודן, תיפטר שהיה מפתח ביד הבעלים, או שלא מסרו להן רשותו מבע"י **אלא ביו"ט עצמו**. [דף כב עמוד ב] ויידא אמר דא שהם כרגלי המפקיד? **דתנן, מי שזימן אצלו אורחים, לא יוליכו בידם מנות, אלא א"כ זיכה להן אחר במנותיהם מעי"ט**. מכיון שזיכה להן אחר במנותיהן, **הרי הם כמופקדים אצלו, מכאן שהרי הם כרגלי המפקיד ולא כרגלי מי שהיו מופקדין אצלו הן**

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ביצה

פרק ה הלכה ח

מתני': מי שזימן אצלו אורחין, לא יוליכו בידם מנות אא"כ זיכה להן אחר במנותיהן מעי"ט. אין משקין ושוחטין את המדבריות, אבל משקין ושוחטין את הבייתות. אלו הן הבייתות, הלנות בעיר. מדבריות, הלנות באפר:

גמ': **תני**, אלו הן המדבריות, אלו שהן יוצאות בפסח ונכנסות ברביעה. אלו הן בייתות, הלנות בעיר. **רבי** אומר, אלו ואלו **ביתיות הם**, ואם נכנסו לתחום משחשיכה מותרין לשחוט. **אלא** אלו הן מדבריות, הגדילות באפר **ואינם חוזרות לישוב כלל**. א"ר זעירה, **ממה שאמר רבי שאם נכנסו משחשכה מותר לשוחטן**, הדא אמרה שאף שבאו מחוץ לתחום אינם מוקצה, כלי שבא מחוץ התחום לתחום משחשיכה, מותר לטלטלו. אמר ר"ש בר כרסנא בשם ר' אחא, ובלבד בד' אמות, כהדא, גמלייל זוגא אוקריה ^{כיבד} אותו חד סרקיי ישמעלי כמהין שברור שלא נקטפו בי"ט, אתא שאל לר' מנא, א"ל, קבלין בגו מיגיירין דידך, ואוכלין בד' אמות

הדרן עלך פרק משילין וכולא מסכתא דביצה